PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo — Cena 40 lir — Leto XX. Št. 102 (5785) — TRST, sreda 29. aprila 1964

Odbor osemnajstorice v Ženevi je prekinil delo do 9. junija

Delegati so v glavnem poudarili pozitiven vpliv dela tega odbora na mednarodno pomirjenje in na delno sporazumevanje med velesilami

ŽENEVA, 28. — Danes je bila v Ženevi zadnja seja razorožitvene konference, ki je prekinila svoje delo do 9. junija. Posamezni delegati so v svojih govorih obrazložili stališče do dosedanjega dela, kar so nekateri delegati storili že na zadnji seji.

Sovjetski delegat Carapkin je obtožil zahodne delegacije, da delajo obstrukcijo in da nimajo nobene volje do sporazuma. Dodal je, da je stališče zahodnih delegacij glavni vzrok, ker niso dosegli jasnih sporazumov. Prav temu zahodnemu stališču je treba pripisati dejstvo, da so bili dosedanji sporazumi doseženi izven Ženeve.

Carapkinu je odgovoril italijanski delegat Cavalletti, ki je izjavil, da dosedanji rezultati konference niso sicer bistveni, vendar pa ni rezultat tak, da bi opravičeval pesimizem. Dodal je, da je konferenca ohranila in okrepila svojo bistveno nalogo kot činitelj pomirjevanja in zbliževanja. Omenil je podobnost med sedanjim in prejšnjim zasedanjem. Preteklo poletje je odbor po dolgi debati o prekinitvi jedrskih poskusov dosegel, da so jedrske države delno sprejele njegove predloge. Letos so vlade velikih jedrskih držav delno sprejele predlog o popolni ustavitvi proizvajanja jedrskega materiala v vojaške namene, o čemer so dolgo razpravljali v odboru.

Cavalletti je dejal, da je ta postopek srednja pot med vzajemnim zgledom in med pravimi sporazumi. Ta postopek je omogočil uresničenje pozitivnih ukrepov. Želeti pa je, da bo nadaljnje delo omogočilo sklenitev raznih «nadzorovanih in obveznih sporazumov». Takoj zatem pa je Cavalletti ponovil zahodno tezo, da je Sovjetska zveza kriva, ker ni prišlo do konkretnejših sporazumov, ker odklanja nadzorstvo.

Nigerijski predstavnik Obi je pozval posamezne države, naj enomesečni odmor izkoristijo za podrobno proučitev dosedanjega dela in pregled možnosti iskanja stičnih točk. Dejal je, da so te stične točke v vzporednih ukrepih, zlasti glede prenehanja izdelovanja atomskega materiala v vojaške namene, glede uničenja bombnikov in glede «zamrznjenja» jedrskega orožja.

Romunski predstavnik Dimitrescu je poudaril važnost dela razorožitvenega odbora. Priporočal je, naj skrbno proučijo predlog za nenapadalno pogodbo med državami NATO in varšavskega pakta, ker bi tak sporazum omogočil nadaljnji razvoj odnosov med obema blokoma, in je dodal, da so vojaški bloki nujno prehoden pojav.

Indijski predstavnik Nehru je izjavil, da je razorožitveni odbor v veliki meri prispeval k pozitivnim rezultatom, ki so bili doseženi med vzporednimi pogajanji izven konference.

Ameriški predstavnik Fisher pa je izjavil, da se ne sme kazati pretiran pesimizem glede dela ženevskega odbora, ker prav pesimizem se lahko izkaže mnogo bolj umeten kakor optimizem. Tako je n. pr. reakcija na vse predloge v tem odboru bila negativna. To pa vendar ni onemogočilo nekaterih sporazumov.

«Napredovanje je počasno, vendar pa je prišlo do napredovanja,» je zaključil Fisher.

Prisrčen sprejem U Tantu v Parizu

PARIZ, 28. — Izredno prisrčen sprejem, ki so ga člani francoske vlade priredili tajniku OZN U Tantu v Parizu, navaja opazovalce k domnevi, da se namerava de Gaulle zopet zbližati OZN. Zunanji minister de Murville je v zdravici, ki jo je izrekel na sinočnjem banketu v zunanjem ministrstvu, izjavil, da so se «v OZN stvari menjale», potem ko je U Tant prevzel mesto glavnega tajnika. Dejal je: «Od trenutka ko ste vi prevzeli vodstvo glavnega tajništva Združenih narodov, ste znali vzeti v roke upravljanje zadev te velike organizacije z učinkovitostjo, daljnovidnostjo in s čutom realnosti, katerim izrekamo priznanje. Francija se s svoje strani veseli sodelovanja, ki se je navezalo med vami in nami. Mednarodne krize ne priznašajo vaši organizaciji, kakor ne priznašajo nobeni od naših držav. Včasih se zdi, da se te krize množijo v neskončnost, kakor se dogaja danes. Skromnost in umerjenost sta potrebni v zvezi s temi krizami, kajti nihče ne more z lahkoto odločati o usodi ljudi ali vsiliti jim svoje formule. To ste vi popolnoma razumeli, in smo vam hvaležni.»

V svojem odgovoru je U Tant izrekel priznanje de Gaullovi politiki in dodal: «Ta politika je že navdihnila novo temeljno ocenjevanje številnih problemov. Številni ljudje, ki so bili zmedeni spričo te politike, so prišli danes do njenega boljšega razumevanja, in general de Gaulle lahko nudi prihodnosti še važnejši prispevek v tem smislu.» U Tant je na koncu izjavil, da francoska politika «temelji na spoštovanju človeškega bitja in realnosti» in da «upošteva dinamično plat Združenih narodov».

Diemova družina je nagrabila ogromno bogastvo

SAJGON, 28. — List «Saigon Daily News» piše, da je bivši predsednik Diem imel položenih v državni banki 5454 kilogramov zlata, ko je lani umrl. List dodaja, da je poleg tega imel položenih v raznih bankah nad 35 milijonov piaster.

Po trditvah tega časopisa je vrednost premičnin in nepremičnin gospe Nu in njenega moža, ki je bil Diemov brat, znašala nad sto milijonov piaster (1.370.000 dolarjev).

Nadškof Ngo Din Tuc, ki je starejši Diemov brat, pa je bil mnogo bogatejši od njiju. Po prvem inventarju se je ugotovilo, da je imel 12 zemljišč s skupno površino 228.717 kvadratnih metrov, na katerih je 12 vil in velikih poslopij. Dalje je imel še drugo zemljišča s skupno površino 2.580.958 kvadratnih metrov in nad 5 milijonov piaster (skoraj 70 milijonov dolarjev) v raznih bankah. Ta nadškof živi sedaj v Rimu.

Aretacije komunistov v Španiji

MADRID, 28. — Španska policija je javila, da so včeraj aretirali večjo skupino komunistov. Pri tem so zaplenili številni propagandni material in nekaj tiskarskih strojev. Med aretiranimi je tudi Jose Sandoval Moris, ki je član centralnega komiteja španske komunistične stranke.

Policija pravi v svojem poročilu, da je skupina delovala predvsem v Madridu in «na področju, kjer je možnost hujskanja na sindikalne akcije na rudarskem, kmetijskem in kovinarskem sektorju». Sporočilo policije trdi, da so aretirani «skušali povzročiti spopade in izzvati nesprejemljive gospodarske zahteve z namenom, da spravijo v nevarnost dejavnost trgovinskih organizmov in socialni mir v deželi».

Sporočilo obtožuje tudi univerzitetno tajno organizacijo «Fude», da je nedavno razširila na madridski univerzi protivladne letake, ki so bili povečini tiskani v pravkar odkritem komunističnem centru. Aretirane bodo postavili pred civilno sodišče «za javni red». Sporočilo pravi, da je Jose Sendoval Moris sodeloval z lani usmrčenim španskim komunističnim voditeljem Grimaujem. Dalje pravi sporočilo, da je eden od aretiranih prišel v Španijo iz Francije, drugi pa iz Brazilije.

Francija umaknila mornariške častnike iz pomorskega poveljstva NATO

Svoje ladjevje v Sredozemlju, Atlantiku in Rokavskem prelivu je že prej odtegnila poveljstvu NATO - De Murville je izjavil, da je nevarno «oprijemati se preteklosti» - Ponovil je francosko stališče glede Vietnama

PARIZ, 28. — Načelnik francoske delegacije pri stalni skupini atlantskega zavezništva, ki ima sedež v Washingtonu, je sporočil temu organizmu sklep francoske vlade, da umakne iz skupin pomorskega poveljstva zavezništva francoske mornariške častnike.

O tem francoskem sporočilu poroča danes posebna nota, ki so jo objavili v Parizu in ki jo pripisujejo pooblaščenim krogom. V izjavi je med drugim rečeno: «S tem v zvezi se opozarja, da je bil v Parizu sprejet sklep, da se od leta 1959 glede Sredozemlja in od 1. januarja letos, kar se tiče Atlantskega oceana in Rokavskega preliva, in francoska vlada je o tem obvestila organizme atlantskega zavezništva in zahtevala, naj preneha režim, na podlagi katerega bi morale enote francoske mornarice v času vojne biti postavljene pod integrirano poveljstvo. Te enote so morale odslej biti odvisne samo od francoskih pomorskih poveljstev Atlantskega oceana in Sredozemlja, ki so bila v ta namen ustanovljena. Zato je postalo nenormalno, da bi morali francoski mornariški častniki biti soodgovorni glede poveljstva v organizmih, ki niso izvajali nobene oblasti več nad francoskimi enotami.»

Francoska vlada je hkrati predlagala, naj za primer vojne uvedejo tesno operativno povezavo med francosko mornarico in ostalimi zavezniškimi mornaricami.

V golističnih krogih v Parizu poudarjajo, da se sedanji korak de Gaulla tiče organizacije severnoatlantske pogodbe in ne atlantskega zavezništva. Za de Gaulla gre za dve povsem ločeni stvari. Pripominjajo, da Francija ostane zvesta atlantskemu zavezništvu.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je obžaloval francosko odločitev. Dodal pa je, da ta pobuda ne pomeni bistvene spremembe v sedanjih odnosih med Francijo in zavezništvom.

Britansko zunanje ministrstvo pa ugotavlja, da je Francija že leta 1959 sklenila umakniti svoje sredozemsko mornarico iz poveljstva NATO, januarja letos pa iz poveljstva na Atlantskem oceanu in v Rokavskem prelivu. Izjava dodaja, da je zaradi tega bilo nenormalno, da so francoski častniki še dalje imeli odgovorne položaje v poveljstvu, ki ni moglo več izvajati nobene oblasti nad enotami francoske mornarice.

Francoski zunanji minister de Murville je v narodni skupščini, ki je danes začela debato o zunanji politiki, govoril tudi o atlantskem zavezništvu. Obsodil je dejstvo, da zavezniki še vedno odklanjajo izvajanje posledic v zvezi s spremembami, ki so nastale na svetu, in to še posebno glede atlantskega zavezništva. «Oprijemati se preteklosti, je dodal de Murville, tveganje oživljanja mitov, živeti v nevarnih iluzijah.» Zatem je minister ugotovil, da je prišlo do pomirjenja, ki je nastalo zaradi «ravnotežja strahu, ki se je pojavilo leta 1962 ob karibski krizi». Dodal je, da kitajsko-sovjetski spor «omogoča pospešitev emancipacije Vzhodne Evrope» in da na Zahodu «so nekatere države zopet našle svojo osebnost in svojo svobodo akcije». Med temi državami je Francija, ki nima sedaj opravka z nobeno krizo, ki bi se je neposredno tikala, in vodi politiko, katere temeljna načela so: «narodna neodvisnost in človeška solidarnost.» Ta solidarnost se izraža predvsem v smeri razvijajočih se držav.

Glede azijske politike je de Murville izjavil, da je priznanje Kitajske v očitnem interesu Francije, da je navzoča povsod, da ne zanikuje dejstev in da realistično išče rešitev velikih problemov.

Nadaljeval je, da v Aziji ni nobenega problema, ki bi se mogel rešiti brez sodelovanja Kitajske. Francija, ki ima za seboj devetdesetletno indikitajsko izkušnjo in sedemletno vojno, je mnenja: 1. da je zaman iskati rešitev usode Vietnama brez Kitajske; 2. da je «zasmrajena vojna» akcija, katere se je težko rešiti; 3. da bi bilo naivno misliti, da bi mogel Vietnam — ves Vietnam — postavljen med kitajsko in ameriško vojaško silo, zopet najti mir in dobiti neodvisnost izven nevtralnosti.

Mrzlično delo da se reši Samarkand pred poplavo

MOSKVA, 28. — Sovjetski tehniki so davi odprli z ogromnimi količinami razstreliva prvi del prekopa, po katerem se bo odtekala voda reke Zeravšan in njenih dotokov, ker je strugo te reke zaprl ogromen jez, ki je nastal, ko se je del bližnje vode odtrgal in prihrumel v reko. Agencija Tass je okoli 13. ure sporočila, da je prva eksplozija začrtala traso prekopa, po katerem se bo voda odtekala. V ta namen so uporabili 50 ton močnega razstreliva, ki je razstrelilo 30 tisoč kubičnih metrov skalovja ter odprlo prvi prekop, širok sedem metrov ter dolg od 300 do 400 metrov. Tehniki so takoj začeli delo za odstranjevanje skalovja. Poudarja se, da bo moral biti prekop dokončan največ v sedmih ali desetih dneh. Če ne bi bil dokončan v tem času, bi voda, ki se nabira za jezom, udrla v spodnjo dolino in povzročila ogromno razdejanje.

Davi so sovjetski časopisi objavili naslednje podatke o položaju: 1. Gladina vode za jezom se stalno dviga. V jezeru je sedaj približno 20 milijonov kubičnih metrov vode. 2. Sovjetski tehniki so opustili prvotni načrt, da bi razstrelili skalovje in zemljo, ki sestavlja jez v reki, in so se odločili za odtočni kanal. 3. Današnja eksplozija bi morala omogočiti prvi odtok vode. Odtočni kanal bi moral biti pripravljen do 30. aprila. 4. Dosedanjim skupinam so se pridružili specialisti inženirjev in hidrologov. 5. Glavni štab operacij, ki mu predseduje akademik Fedorov, načelnik centralnega ravnateljstva hidrometeorološke službe v ministrskem svetu SZ, je v vasi Ajni.

Nocoj zatrjujejo, da mesto Samarkand ni izpostavljeno bližnji nevarnosti. Življenje na tem področju poteka normalno in del prebivalstva, ki je prvotno zapustilo domove, se je vrnil.

DANES

Atlantskemu paktu je de Gaullova Francija včeraj prizadejala novo nevšečnost s sporočilom stalni skupini NATO v Washingtonu, da umakne francoske mornariške častnike iz skupine pomorskega poveljstva NATO, ter da bodo francoske enote odslej odvisne samo od francoskih poveljstev Atlantskega oceana in Sredozemlja, tako da v primeru vojne te enote ne bodo več postavljene pod integrirano poveljstvo. Zunanji minister de Murville je včeraj v zvezi s tem izjavil, da je treba upoštevati spremembe, ki so nastale na svetu, kajti «kitajsko-sovjetski spor omogoča pospešitev emancipacije vzhodne Evrope, «in prav tako so na Zahodu nekatere države zopet našle svojo osebnost in svobodo akcije». Glede Vietnama pa je bil še bolj jasen kot doslej in dejal, da je zaman iskati rešitev brez Kitajske, da je «zasmrajena vojna» akcija, katere se je težko rešiti, ter da bi bilo naivno misliti, da bi mogel Vietnam najti mir in neodvisnost izven nevtralnosti. V zdravici U Tanta pa je de Murville izrekel priznanje glavnemu tajniku OZN, ki je znal «vzeti v roke upravljanje zadev te velike organizacije z učinkovitostjo, daljnovidnostjo in s čutom realnosti». U Tant pa je izrekel priznanje de Gaullovi politiki, ki je «že navdihnila novo temeljno ocenjevanje številnih problemov.»

V Ženevi je bila včeraj zadnja seja razorožitvene konference pred prekinitvijo, ki bo trajala do 9. junija. Sovjetski delegat je dejal, da zahodne države nimajo nobene volje do sporazuma, zaradi česar so bili dosedanji sporazumi doseženi izven Ženeve. Ameriški delegat je odgovoril, da ni pesimist in da je «napredovanje počasno, vendar pa je do napredovanja prišlo». Podobnega mnenja sta bila tudi indijski in italijanski delegat, medtem ko je nigerijski predstavnik pozval države, naj iščejo stične točke v vzporednih ukrepih, zlasti glede prenehanja izdelovanja atomskega materiala v vojaške namene, glede uničenja bombnikov in glede zamrznjenja jedrskega orožja.

Glede Cipra sta predsednik in zunanji minister grške vlade ponovno izjavila posredovalcu OZN, da ostane stališče grške vlade nespremenjeno, t. j. da Grčija ne bo sprejela nobene rešitve, katere ne bi odobrilo 80 odstotkov cipriških Grkov. Voditelj ciprskih Turkov Kučuk pa je ponovil zahtevo o 37 odst. ciprskega ozemlja, češ da so ciprski Turki v glavnem poljedelci, ki sicer predstavljajo samo 20 odst. prebivalstva, medtem ko so Grki industrializirani. Izjavil je tudi, da se ne bi upiral, če se grški del otoka priključi Grčiji.

Francova policija je sporočila, da je predvčerajšnjim aretirala večjo skupino komunistov, med katerimi je tudi Jose Sandoval Moris, član CK KP Španije. Aretirane bodo postavili pred civilno sodišče za «javni red».

Predsednik italijanske vlade Moro in predsednik angleške vlade Douglas Home

Tuomioja zaključil razgovore v Atenah

Kučuk ponavlja zahtevo za razdelitev otoka - Ambatielos izpuščen na svobodo

ATENE, 28. — Po razgovorih s člani grške vlade je posredovalec OZN za Ciper Sakari Tuomioja odpotoval v Pariz na razgovor s tajnikom OZN U Tantom, kateremu bo poročal o svojih razgovorih v Ankari in Atenah.

Papandreu in grški zunanji minister Kostopulos sta posredovalcu OZN izjavila, da ostane stališče grške vlade nespremenjeno. Grška vlada ne bo sprejela nobene rešitve, če je ne bo sprejelo 80 odstotkov ciprskih Grkov in če takšna rešitev ne bo slonela na listini OZN. Grčija vztraja na popolni neodvisnosti Cipra in odklanja tudi morebitno zamenjavo prebivalstva.

Kakor je znano, pa vztraja Turčija na zahtevi za razdelitev otoka. To zahtevo je ponovil voditelj ciprskih Turkov Kučuk tudi v intervjuju, ki ga danes objavlja londonski «Evening Standard». Kučuk zahteva 37 odstotkov ciprskega ozemlja za Turke, t. j. več kakor tretjino. Na vprašanje, naj pojasni bolje to zahtevo, je Kučuk izjavil, da so Turki na Cipru sedaj lastniki 37 odstotkov površine otoka in bi morali torej dobiti ozemlje na severnem delu otoka, ki bi bilo v skladu s tem odstotkom. Grki pa bi se namestili na jugu otoka. Na vprašanje, ali je normalno, da Turki, ki predstavljajo petino prebivalstva, zahtevajo več kakor tretjino otoka, je Kučuk odgovoril, da so Turki v glavnem poljedelci, medtem ko so Grki industrializirani. Dalje je Kučuk izjavil, da se Turki ne bi upirali, če bi se grški del otoka priključil Grčiji. Priključitev turškega dela k Turčiji pa «bi bila odvisna od ljudstva». V tem intervjuju torej Kučuk izključuje tudi možnost federacije.

Poveljnik sil OZN na Cipru general Džani se je sestal danes s predsednikom Makariosom in s ciprskim notranjim ministrom, s katerima je govoril o novih grško turških spopadih. S tem v zvezi se v ciprskih vladnih krogih zanikuje, da so ciprske varnostne sile napadale grad Hilarion s težkim orožjem. Te sile so se omejile na napade turških prednjih položajev okoli gradu, ker so s tega gradu streljali **na bližnje vasi.**

General Džani je po razgovoru z Makariosom objavil sporočilo, ki pravi, da bi sedanje stanje utegnilo imeti hude posledice za poslanstvo sil OZN. General Džani poziva vse prizadete, naj se vzdržujejo dejanj, ki bi mogla položaj še poslabšati.

ATENE, 28. — Na podlagi dekreta grške vlade o amnestiji političnih kaznjencev, ki so prestali že dve tretjini kazni ali «pa dvanajst let zapora, je danes zapustila zapore prva skupina 70 kaznjencev na Kreti, v Atenah, Solunu in na otoku Egini. Med temi je tudi sindikalist Ambatielos, ki je bil sedemnajst let v zaporu na otoku Egini. V veži zapora se je Ambatielos razgovarjal s časnikarji. Omenil je svojo aretacijo leta 1947 in smrtno obsodbo, ki jo je izreklo vojaško sodišče. Toda zaradi posredovanja Združenih narodov in sovjetskega predstavništva v Atenah so ga pomilostili. Izjavil je, da pripada komunistični stranki in da se ima za člana grške komunistične stranke ter je pripomnil: «Storil bom svojo dolžnost kot komunist v političnem življenju Grčije.»

Senator Colombi, Ingrao in Berlinguer, ki se v Moskvi razgovarjajo s sovjetskimi voditelji v zvezi s kitajsko-sovjetskim sporom

V ZVEZI S PRORAČUNOM ZA DRUGO POLLETJE 1964

Poročilo Giolittija in Colomba o gospodarsko-finančnem stanju

Glavne smernice vladne gospodarske politike za premostitev sedanjih težkoč in za prehod na politiko gospodarskega načrtovanja - Intervju Pieraccinija o smotrih urbanističnega zakona

RIM, 28. — Na današnjem zasedanju senata sta ministra za državni proračun in zaklad Giolitti in Colombo poročala o gospodarsko-finančnem stanju dežele. Giolitti je pokazal v svojem poročilu na sončne in senčne strani gospodarskega razvoja v lanskem letu, ko se je del nacionalnega dohodka, ki je pripadel delavcem, zvišal od 58 odst. v letu 1962, na 62 odst. v lanskem letu. Italijansko gospodarstvo pa ni bilo pripravljeno na to naknadno znatno zvišanje in ga je delno zvrnilo na raven cen, kar je požrlo znaten del mezdnih poviškov.

Gospodarski razvoj v lanskem letu označujejo troje činiteljev: porast cen, deficit plačilne bilance in zmanjšanje varčevanja ter s tem zmanjšanje investicij. Spričo tega je finansiranje investicij najbolj kritična točka sedanjega gospodarskega stanja in vlada teži zaradi tega k temu, da preusmeri sredstva od potrošnje k investicijam in da zagotovi finančnemu tržišču večje instrumente ravnotežja in kontrole. To je smisel večjih bremen na motorna vozila in na telefonsko službo. Kar pa zadeva finančno tržišče, je minister napovedal, da proučujejo potrebne ukrepe za reformo delniških družb, da bi jih zavarovali pred posledicami borznih špekulacij, hkrati pa da nameravajo pooblastiti zavarovalnice, da bi naložile, v določenih mejah, svoje sklade v vrednostne papirje.

V okviru vladne politike proti sedanji gospodarski konjunkturi bo vlada omejila državne izdatke, hkrati pa bo pospeševala produktivne investicije in akumulacijo prihrankov, da bi finansirali take investicije. To so glavne smernice gospodarske politike, ki hoče zagotoviti polno zaposlitev in naglo vzpostaviti pogoje za visok in stalen odstotek naraščanja nacionalnega dohodka. To je hkrati smoter gospodarskega načrtovanja.

Na koncu je minister poudaril, da so tudi sindikati neposredno zainteresirani na taki politiki vlade, ker tudi sindikati morejo doseči stvarno izboljšanje življenjskih pogojev delavcev le s tako mezdno politiko, ki je v skladu z naraščanjem narodnega dohodka, kajti v nasprotnem primeru je vsakršno izboljšanje le navidezno, kakor to dokazuje tudi sedanja gospodarska konjunktura. To pa seveda ne pomeni, da se sindikati morajo odreči svoji avtonomiji; to pomeni le, da je politika demokratičnega gospodarskega načrtovanja možna le, če so sindikati pripravljeni sodelovati s svojo avtonomno odločitvijo pri uresničevanju smotrov tega načrtovanja. Isto velja seveda tudi za delodajalce. Zaradi tega se je vlada upravičeno obrnila i na sindikate i na delodajalce in jih pozvala k sodelovanju, da bi zagotovili skladen razvoj italijanskega gospodarstva.

Zakladni minister Colombo pa je poudaril, da vlada zasleduje s svojo bilančno politiko tri glavne smotre: zmanjšanje deficita, ker se vlada zaveda, da je treba v sedanjih razmerah omejiti likvidnost na tržišču, ker je pretirana likvidnost v preteklosti že povzročila neravnovesja v sistemu cen in v plačilni bilanci; točno predvideti izdatke, da bi obračun ne bil drugačen od proračuna; dopustiti nove izdatke le v mejah celotnih razpoložljivih sredstev, da bi zagotovili nadaljevanje dejavnosti na nekaterih nujnih področjih: znanstveno raziskovanje; jedrsko raziskovanje; kmetijstvo (ustanove za razvoj); jug, zlasti njegova industrializacija.

Proračun za polletje od 1. julija do 31. decembra predvideva 3126,2 milijarde izdatkov in 2.946,9 milijarde dohodkov; deficit 179,3 milijarde, kar je točno polovica deficita, ki je bil predviden za finančno leto 1964-65. Minister je še poudaril, da je taka politika potrebna za stabilizacijo valute; hkrati pa je pripomnil, da morajo tudi krajevne uprave slediti zgledu države in tudi one zmanjšati svoje deficite.

Proračun za drugo polletje 1964 bo najprej proučila posebna komisija 50 senatorjev, ki ji predseduje Bertone (KD); podpredsednika sta Mariotti (PSI) in Bertoli (KPI), tajnika pa Cenini (KD) in Maccarone (KPI); nato pa bo sledila razprava v senatu.

Minister za zvezo s parlamentom Delle Fave je predložil v poslanski zbornici v imenu ministra za javna dela Pieraccinija zakonski osnutek, s katerim se občine in njihovi konzorciji pooblaščajo, da morejo najeti posojila za nakup stavbnih zemljišč v smislu zakona št. 167 iz leta 1962. Minister je zahteval nujnostni postopek, ki ga je poslanska zbornica odobrila.

Minister za javna dela Pieraccini je dal intervju za tednik «Vita», v katerem se zadržuje na sedanji krizi gradbeništva tudi v zvezi z govoricami okrog vsebine urbanističnega zakona, ki ga vlada pripravlja, da bi zavrli pojav neverjetnih špekulacij s stavbnimi zemljišči. Minister zanika, da bi urbanistični zakon imel namen ogroziti hišno lastnino, ampak da hoče razširiti tako lastnino na nove sloje prebivalstva, ki ne morejo priti v sedanjih razmerah do svojega stanovanja. Pieraccini je hkrati zanikal, da bi vlada kdajkoli dala krajevnim upravam navodilo, naj omejijo izdajanje gradbenih dovoljenj, in dodal, da je na pr. samo v Rimu na razpolago gradbenih dovoljenj za zgraditev 450.005 stanovanjskih prostorov.

Ko govori o javnem gradbeništvu minister izjavlja, da so težkoče na tem področju posledica počasnosti postopkov, kar dokazuje potrebo po reformi birokracije in zastarelih zakonov. Vsemu temu bo treba čimprej odpomoči, če pomislimo, da bomo v prihodnjih desetih letih potrebovali več kot 20 milijonov novih stanovanjskih prostorov. Alarmizmi gradbeniških krogov so povsem neupravičeni, zaključuje minister, in pripominja, da bodo gradbena podjetja imela v kratkem polne roke dela, ko bodo pričeli uresničevati gradbene načrte na področju šolstva in bolnišnic.

Sirija odpovedala vojaško pogodbo z Irakom

DAMASK, 28. — Narodni svet poveljstva sirske revolucije je na svoji sinočnji seji odpovedal sporazum o ustanovitvi sirsko-iraške vojaške enotnosti, ki je bil podpisan 8. septembra lani.

Uradno dodajajo, da je svet revolucije «ugotovil, da ni bila sprejeta zahteva sirske vlade, naj se imenuje vrhovni poveljnik, in ker je bilo v zvezi z resolucijami arabske konference na vrhu ustanovljeno enotno arabsko poveljstvo, je sklenil odpovedati sporazum o vojaški enotnosti med Sirijo in Irakom»

VANDENBERGER (Kalifornija), 28. — Ameriško letalstvo je sinoči izstrelilo tajen satelit z raketo «Thor-Agena». Drugih podatkov niso javili.

Guy Mollet pri Titu
Poročilo o razgovorih med SFIO in SZDLJ

Kardelj obišče ČSSR - Ravnatelj tiskovne agencije Anse na obisku pri ravnatelju agencije Tanjug

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 28. — Pod predsedstvom generalnega tajnika Zveze komunistov Jugoslavije maršala Tita je bila včeraj v Beogradu razširjena seja izvršnega komiteja CK Zveze komunistov Jugoslavije, na kateri so razpravljali o nekaterih aktualnih gospodarskih vprašanjih posebno o investicijski politiki v zvezi s pripravo sedemletnega družbenega načrta in izpopolnjevanja gospodarskega sistema.

Izvršni komite je poleg tega proučil nadaljnje naloge ZK v zvezi z destruktivnim delovanjem, sektaštvom in dogmatizmom vodstva KP Kitajske v mednarodnem delavskem in naprednem gibanju ter nekatera vprašanja v zvezi s pripravami 8. kongresa ZKJ.

Danes, zadnji dan obiska delegacije SFIO, ki je bila teden dni gost zveznega odbora SZDLJ, je delegacijo pod vodstvom generalnega tajnika Guyja Molleta sprejel predsednik republike maršal Tito. V razgovoru s člani francoske delegacije, katerega so se udeležili z jugoslovanske strani tudi predsednik zveznega odbora SZDL Lazar Koliševski, predsednik komisije za mednarodno sodelovanje in zveze SZDL Dobrivoje Vidić in generalni tajnik predsednika republike Bogdan Crnobrnja, so v prisrčnem ozračju izmenjali mnenje o najvažnejših vprašanjih mednarodnih odnosov, o aktualnih vprašanjih mednarodnega gibanja ter o graditvi in o razvoju družbeno-političnega sistema v Jugoslaviji. Po razgovorih je predsednik republike maršal Tito zadržal svoje goste na kosilu.

Po uradnem sporočilu, ki je bilo objavljeno po razgovorih med delegacijam SFIO in SZDLJ po odhodu francoske delegacije iz Jugoslavije, se ugotavlja, da je imela delegacija SFIO v Jugoslaviji priložnost, da se pobliže seznani z življenjem in delovanjem političnih, družbenih in gospodarskih organizacij z dosedanjimi uspehi in z novimi vprašanji, ki jih postavljata graditev socializma in samoupravljanje v gospodarstvu.

V razgovorih so v prijateljskem ozračju izmenjali misli o aktualnih mednarodnih vprašanjih in sedanjih razmerah v mednarodnem delavskem gibanju in o delovanju obeh organizacij. Predvsem je bil posebno poudarjen pomen borbe vseh naprednih, posebno pa še delavskih gibanj in strank za ohranitev miru kot neobhoden pogoj za nadaljnji vsestranski napredek človeštva in razvoj socializma na svetu. V zvezi s tem sta obe strani potrdili nevarnost jedrske vojne in se izrekli za izvajanje načela aktivne miroljubne koeksistence v odnosih med državami z različnimi družbenimi sistemi, za neobhodno združevanje vseh naporov, da bi se likvidirala hladna vojna, prenehalo širjenje jedrskega orožja, izvedla splošna in popolna razorožitev in vsa sporna vprašanja rešila na miren način. Obe delegaciji sta obsodili kolonializem in potrdili svojo solidarnost in podporo narodom, ki se borc za narodno neodvisnost, gospodarsko in družbeno emancipacijo, in poudarili važnost enakopravnega mednarodnega gospodarskega sodelovanja in pomoč državam v razvoju, za ohranitev in krepitev sodelovanja med narodi. Na koncu poudarja sporočilo koristnost krepitve stikov in sodelovanja med SZDLJ in SFIO in ugotavlja, da bo tovariška in svobodna izmenjava misli med obema organizacijama prispevala k napredovanju prijateljskih odnosov med narodi Jugoslavije in Francije in služila stremljenju obeh socialističnih gibanj.

Na vabilo ljudske skupščine Češkoslovaške bo od 6. do 13. maja obiskala CSSR delegacija zvezne skupščine Jugoslavije pod vodstvom predsednika Edvarda Kardelja. S tem obiskom delegacija zvezne skupščine Jugoslavije vrača obisk skupščini CSSR, katere delegacija je nedavno obiskala Jugoslavijo.

Na vabilo ravnatelja Tanjuga Mičunoviča je prispel v Beograd generalni ravnatelj Anse Sergio Lepri. Med dvodnevnim obiskom sta Leprija sprejela zvezni tajnik za informacije Vilko Vinterhalter in pomočnik državnega tajnika za zunanje zadeve Mihajlo Javorski.

Član CK ZKJ in ravnatelj «Komunista» Bogdan Osolnik je danes prispel v Pariz, kjer se bo udeležil proslave 60. obletnice lista KP Francije «Humanite». Za ključnih slovesnosti, ki bodo nocoj in jutri, se bodo udeležili zastopniki listov in časopisov komunističnih strank številnih držav.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 18.5, najnižja 15.8, ob 19. uri 17.2; vlage 52 odst., zračni tlak 1023 pada, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 15.2.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 29. aprila
Marina
Sonce vzide ob 4.56 in zatone ob 19.09. Dolžina dneva 14.13. Luna vzide ob 21.56 in zatone ob 6.32
Jutri, ČETRTEK, 30. aprila
Katarina

VELIKO ZBOROVANJE PAJETTE ZA KPI NA TRGU SV. JAKOBA

Borba za pravice slovenske manjšine je borba za italijansko čast in kulturo

V slovenščini je pred Pajetto govoril Dušan Furlan - Pittoni zavrnil očitke demokristjanov glede proslave odporniškega gibanja - Govor poslanca Venturinija (PSI) - Zborovanja LSS

Včeraj je bilo na Trgu sv. Jakoba zborovanje KPI, na katerem je govoril član osrednjega vodstva poslanec Giancarlo Pajetta; pred njim pa je spregovoril deželni kandidat Dušan Furlan v slovenščini. Bilo je to največje zborovanje KPI v tej kampanji in po veliki udeležbi občinstva tudi največje dosedanje volilno zborovanje sploh.

Dušan Furlan je dejal, da se bo s sedanjimi volitvami uresničila dežela kljub nasprotovanju desnice in podtalnemu rovarjenju KD ter da ima za to velike zasluge KPI. Dejal je nadalje, da si je KPI prizadevala za pravičnejšo rešitev vprašanj naše manjšine ter da bi bil deželni statut glede tega bolj jasen in obvezujoč. Končno je dejal, da se bori KPI za vsestranski razvoj slovenske manjšine, predvsem iz načelnih razlogov tudi ne glede na obveznosti, ki jih je sprejela država z mednarodnimi pogodbami.

Poslanec Pajetta je začel svoj govor s primerjavo z volitvami, ki so bile ravno leto dni od tega ter pri tem dejal, da ima Krščanska demokracija KPI za najbolj nevarnega nasprotnika. Toda kljub temu je bila KD lani tako naivna, da je mislila, da bodo komunisti zgubili glasove, medtem ko so jih kar 1 milijon pridobili. Krščanska demokracija se je takrat hvalila z «gospodarskim čudežem» in napovedovala še boljše čase. Toda komunisti niso verjeli v te bajke in za vogalom je res že pretila kriza. Vse se je podražilo in kupna moč mezd in pokojnin se je vsaj za 20 odstotkov skrčila. Sedaj ne govore več o čudežu, marveč zahtevajo gmotne žrtve, toda le od delovnih ljudi. Levi center je zato v zadregi in bi si rad pomagal z antikomunizmom, ki pa je že pokvarjeno blago.

Govornik je dejal, da se nekateri vprašujejo, zakaj ima KPI v Italiji takšen prestiž in moč. Vsa tajna njene moči leži v geslu enotnosti delovnih ljudi, ki jo je treba krepiti.

Pajetta je nato kritiziral Saragata zaradi njegove zunanje politike ter dejal, da tudi PSI noče več govoriti o nevtralnosti. Pri tem je primerjal tukajšnjo politiko z enotnim nastopom francoskih komunistov, socialistov in radikalcev proti francoski atomski oborožitvi ter v borbi za mir. Omenil je tudi stališče KPI do kitajske KP ter dejal, da je ravnanje Kitajcev zgrešeno. To pa dokazuje, da se komunisti ne boje diskusij, kot jim očitajo.

V notranji politiki so demokristjani še vedno glavni sovražnik, ki ga je treba tolči ter je treba stremeti za tem, da se poveča kriza v KD, medtem ko ji sedanji levi center služi le za kritje hrbta. KD je sedaj le menjala cestni kažipot, medtem ko pa je treba menjati pot in politiko. Zato kritizira KPI tudi politiko PSI. Glede zadnjih diskusij v zvezi s Fanfanijevimi izjavami o levem centru je Pajetta dejal, da se ne sme vztrajati pri sedanjem položaju, marveč je treba iti naprej.

Končno je Pajetta govoril tudi o deželi, o predloženih zakonskih načrtih za pristaniško ustanovo, o vojaških služnostih itd. Pri tem je omenil tudi borbo KPI za pravice slovenske manjšine, ki ni le borba za manjšino, marveč tudi za ohranitev časti italijanskega naroda in s tem tudi borba za italijansko kulturo.

Tržaška federacija PSI je včeraj priredila več zborovanj in to: na Trgu Perugino, pred ladjedelnico Felszegy, v Ul. Boveto, pred Tržaškim arzenalom in končno osrednje zborovanje na Trgu Goldoni, kjer je govoril član osrednjega vodstva stranke poslanec Aldo Venturini.

Govornika je predstavil tajnik tržaške federacije PSI Arnaldo Pittoni, ki je med drugim odločno polemiziral z namestnikom tajnika tržaške KD Colonijem. Demokristjanski predstavnik je namreč napadel socialiste, da so sodelovali na proslavi odporniškega gibanja tudi z ljudmi, ki so «se borili za neitalijansko rešitev tržaškega vprašanja». Pittoni je podčrtal, da gre za borbene antifašiste, katerim ni mogoče zanikati pravic v okviru demokratične Italije. Predvsem pa gre za antifašistično gibanje, ki je omogočilo demokratični italijanski razvoj, v okviru katerega je bilo tudi mogoče ustanoviti deželo Furlanijo-Julijsko krajino.

Poslanec Venturini je v uvodu svojega govora dejal, da se ne obrača na špekulante z zemljišči, saj dobro ve, da oni ne morejo dati svojega glasu socialistom. Prav njih ogorčen odpor proti zakonom, ki so jih pripravili socialistični poslanci pa priča, da se je v Italiji nekaj spremenilo in da pri naprednih spremembah igra PSI odločilno vlogo. Poslanec je v tej zvezi ugotovil, da pomeni dežela pomemben korak naprej v demokratičnem razvoju in da bo od naprednih sil v deželi in zlasti od socialistov odvisen tudi nadaljnji razvoj dežele in reševanje perečih vprašanj.

Tudi Lista slovenske skupnosti je imela včeraj več volilnih zborovanj v Trstu in na podeželju. V Sesljanu in v Vižovljah je govoril kandidat Drago Stoka, ki je poudaril važnost deželnih volitev tudi za Slovence v Italiji za učinkovito zaščito njihovih pravic v okviru dežele. V Zavljah in v Camporah je govoril Franc Miljač, ki je obravnaval predvsem gospodarske in socialne potrebe in zahteve slovenskega delavstva, njihovo pravico do zaposlitve in dodelitve ljudskih stanovanj. V Ricmanjih pa je govoril nosilec liste dr. Jože Škerk, ki je prvenstveno obravnaval vprašanja, ki neposredno zanimajo Ricmanjce, to je vprašanje razlaščanja zemlje na industrijskem področju, vprašanje vode po nižji ceni za potrebe vrtnarstva in kmetijstva. Govoril je tudi o nujnosti okrepitve pristaniškega prometa.

Za PSDI je govoril včeraj poslanec Averardi, član vodstva stranke in dejal, da ostane PSDI v vladi levega centra, ki omogoča ljudskim množicam, da soodločajo pri vodenju države. Averardi je tudi kritiziral žongliranje med levimi in desnimi strujami v Krščanski demokraciji.

Volilna zborovanja

Danes bodo naslednja volilna zborovanja:

PSI: 10.30 Trg Perugino Calabrini, Ponteroš Giorgio Vittoria, 12. Trg V. Veneto Catanzaro, 18. Nabrežina - Križišče Calabrini, 17.30 Tržaški arzenal Ul. Rampa Lupacchini, 18.30 Trg Garibaldi Medani, 20. Vižovlje Hreščak.

KPI: 11. Ul. Aldegardi poslanka Laura Diaz, 12. delavnica Taurus v Industrijskem pristanišču Sema, 12.10 Ul. Besenghi pokrajinski odbornik Bologne Bolzani, 17. Trg Goldoni poslanka Diaz, 18. Trg Valle Bolzani, Ul. Veltre 63 Burlo, Ul. Respighi Tonel, 18.30 Ul. Donadoni Rossetti, 19. Trg Giarizzole Tonel, Ul. Cave Calabria, 19.30 Trg Marconi J. Burlo, Trg Garibaldi Cuffaro, Štramar Pacco, 20. Prebeneg Lovriha, 20.30 Mačkovlje Gombač in Lovriha.

PSIUP: 10. Milje pri predoru poslanec Pigni, član vsedržavnega odbora stranke, 10.45 Zindis Pigni, 11.30 Štramar Pigni, 12.15 Sv. Roka Pigni, 10.15 Trg Giuliani poslanec Barbera, 11. Istrska ulica št. 10 Barbera, 11.45 Trg Stare mitnice (kino Massimo) Barbera, 17. Sv. Alojzij (cerkev) Barbera, 17.30 Sv. Alojzij (trg) Barbera, 17.45 Ul. De Amicis Pigni, 18. Magdalena (gostilna Pin) Pincherle, 18.30 Salita Promontorio Pigni, 19. Ul. Conti vogal Pascoli Pincherle, 19.45 Trg Cavana Pigni, 20. ribiško naselje pri Devinu Jercog.

PSIUP bo vrtela tudi dokumentarni film o deželi, in sicer ob 19.30 v Devinu in ob 21. v Nabrežini.

SLOVENSKA SKUPNOST: 10. Trg Perugino in Ul. Koštalunga, 11.30 Sv. Jakob in Ul. Facchinetti, 12.45 Ul. sv. Marka in Ul. Campanelle, 18. Briščiki in Domjo, 19. Mavhinje in Boršt, 20. Nabrežina in Boljunec.

PSDI: 18. Trg Goldoni Pierandrei; leteča zborovanja: 9.30 Trg Giuliani, 10.30 Trg Stare mitnice, 11. Trg Perugino, 11.45 Škedenj, 12.15 Trg Pestalozzi.

V tržaški občini 1785 skrutinatorjev

Volilni urad tržaške občine je imenoval 1785 skrutinatorjev za 357 volilnih sedežev na področju tržaške občine. Na vsakem sedežu bo pet skrutinatorjev - predstavnikov raznih strank, ki se udeležujejo volitev.

Volilni urad tržaške občine zaključuje v teh dneh z razdeljevanjem volilnih potrdil.

Volilni urad miljske občine pa je včeraj imenoval 80 skrutinatorjev za 16 sedežev na področju miljske občine.

Razgovori dr. Caidassija v grški prestolnici

Predsednik tržaške trgovinske zbornice dr. Caidassi je imel v teh dneh v Atenah stike z grškim ministrom za zunanjo trgovino. Z njim in z eksponenti grškega gospodarstva se je razgovarjal o raznih gospodarskih vprašanjih skupnega interesa. Ugotovili so ugodne možnosti za ustanovitev stalnega grškega skladišča za tobak in povrtnine v okviru tržaškega pristanišča in sicer za blago namenjeno srednjeevropskemu tržišču.

Med tržaškim velesejmom se bo mudil v Trstu predstavnik grškega trgovinskega ministrstva, ki se bo s tržaškimi predstavniki razgovarjal o možnostih za olajšave za grški tranzitni promet skozi Trst in za okrepitev pomorskih zvez med Grčijo in Trstom.

● Na tržaški univerzi se je včeraj zaključilo študijsko zasedanje raziskovalcev na področju metalorganske kemije. Zasedanja se je udeležilo okrog 20 znanstvenikov iz raznih italijanskih univerz.

ODLOŽENO ŽREBANJE LOTERIJE

Zaradi praznika 1. maja je bilo žrebanje loterije (lotta), ki bi moralo biti kot običajno v soboto, preloženo na ponedeljek, 4. maja.

SINOČI V SLOVENSKEM KLUBU

Zanimivo predavanje o urbanističnem razvoju Trsta

Predaval je dr. arh. Dario Jagodic, ki je podrobno prikazal zlasti novi regulacijski načrt

Sinoči je v «Slovenskem klubu» govoril dr. arh. Dario Jagodic o urbanističnem razvoju tržaškega mesta, pri čemer je še zlasti podrobno orisal novi regulacijski načrt. Dr. arh. Jagodic se s tem načrtom v bistvenih potezah strinja čeprav je izrekel tudi nekaj ostrih kritik. Tako je mnenja, da načrt premalo upošteva gospodarske silnice in da se na načrtu odraža dejstvo, da pri njegovi sestavi niso upoštevali bodočega tržaškega gospodarskega razvoja, saj občinski tehnični urad ni poklical na sodelovanje tržaške trgovinske zbornice, sindikatov in drugih organizacij ter ustanov. Resne kritike je mogoče izreči tudi glede estetskih načel in zlasti v zvezi s predvidenim rušenjem jožefinskega in terezijanskega dela mesta, ko načrt predvideva gradnjo novih velikih poslopij na osnovi sedanjega že zdavnaj zastarelega cestnega omrežja.

Načrta še ni odobril občinski svet in je nujno, da to opravi čimprej, pri čemer mora upoštevati resne in utemeljene kritike strokovnjakov. Dokončna proučitev in odobritev načrta pa je nujna, da se uredi nadaljnji razvoj mesta in ustvarijo pogoji za zdrav gospodarski razvoj, ki bo upošteval človeka in njegove potrebe. Samo na tak način bo mogoče rešiti zapletena vprašanja prometa, zelenih površin, preskrbe itd., kar vse mora moderna urbanistika upoštevati pri tako odgovornem in zapletenem delu, kot je sestavljanje regulacijskega načrta.

Dr. arh. Jagodic je svoja izvajanja razdelil na tri poglavja. V uvodu je govoril o načelih urbanizma in osnovnih zakonitostih načrtovanja mest. Nato je prešel na zgodovinski razvoj Trsta in prikazal z geografskimi kartami ter drugo dokumentacijo, kako se je Trst razvijal v različnih pogojih. Na tej osnovi je tudi orisal prvi tržaški regulacijski načrt iz leta 1934 in novi načrt, ki so ga sedaj sestavili.

Predavatelja je predstavil in se mu na koncu zahvalil dr. Robert Hlavaty, poslušalci pa so ga nagradili z aplavzom.

OB RAZGRAJANJU FAŠISTOV

Neuspele volitve univerzitetnega odbora

Včeraj popoldne so se na tržaški univerzi sestali izvoljeni predstavniki univerzitetnih skupin na skupščini, da bi izvolili nov vodstveni odbor univerzitetnega študentovskega organa. Do njegove izvolitve pa ni prišlo in bo skupščina ponovno prihodnjo sredo.

Včerajšnja skupščina je potekala zelo burno zaradi incidentov, ki so jih, kot pri volitvah tribuna, izzvali fašistični elementi. Bilo je nekaj prerivanja in tepeža, pa tudi kakšna šipa je bila zdrobljena. Ker univerzitetne oblasti niso dovolile, da bi bila skupščina v avli, so jo skušali imeti najprej v prostorih tribunata, končno pa je potekala kar na zunanjem stopnišču univerze. Za delovnega predsednika skupščine je bil z večino nove koalicije Intesa-UGI-Adria izvoljen član Intese Cavallo, poleg njega pa sta bila izvoljena še dva podpredsednika. Na povabilo delovnega predsednika je nato tribun Palino predložil listo za nov odbor, ki pa ni bila sprejeta, ker je bil izid glasovanja 17:17 zaradi odsotnosti predstavnika slovenske liste «Adria», ki se je medtem odstranil in zaradi odklona enega izmed predstavnikov Intese.

Pred tem so fašisti predložili nezaupnico novoizvoljenemu tribunu z zahtevo naj odstopi, vendar pa o tej nezaupnici sploh niso glasovali.

30. t.m. zapade rok za mesta na osnovnih šolah

Šolsko skrbništvo opozarja, da 30. aprila zapade rok za predložitev prošenj za začasne namestitve in suplentska mesta na osnovnih šolah. Te prošnje so osnovni pogoj za vključitev v lestvico.

V prosti luki si je zvil ramo

Do lažje nezgode na delu je prišlo včeraj popoldne okoli 17. ure v Novi prosti luki, pri kateri se je ponesrečil 20-letni Glauco Urbani iz Ul. Chiadino 22. Urbani, ki je uslužben pri nadzornem oddelku, se je spotaknil v bližini hangarja št. 58. Padel je na tla ter si zvil desno ramo. Če bo šlo vse po sreči, bo ozdravel v 8 ali 10 dneh.

Nezgodi na delu

Precej hudo se je v zgodnjih urah včerajšnjega dne ponesrečil 24-letni delavec Giosuè Carniel iz Motte di Livenza. Na piščal desne noge mu je namreč padel težak kamen, mu globoko ranil tkivo ter povzročil tudi kostne poškodbe.

Carniel je uslužben pri gradbenem podjetju SACAIM, ki opravlja trenutno neka dela v škedenjskem plavžu. Ko je skupaj z nekaterimi svojimi delovnimi tovariši kopal globoko jamo, se je nenadoma zrušil s stene težak kamen ter mu padel na nogo.

Na delu se je ponesrečil tudi 28-letni ladijski čistilec Emilio Pavatich iz Ul. Umago 3. Pavatich, ki je uslužben pri podjetju ILNEA, je okoli 10. ure delal na motorni ladji «Raffaello», ki jo dokončujejo v ladjedelnici Sv. Marka. Ko je hotel premakniti posodo z neko kislino, mu je tekočina pljusknila v obraz ter mu povzročila vnetje na obeh očesih.

Iz avtomatskega aparata je pokradel cigarete

Zelo predrzen tat je včeraj zjutraj razbil debelo zaščitno steklo na avtomatskem aparatu za prodajanje cigaret pri tobakarni na Trgu Dalmazia 1. Tatvino je opazil neki nočni čuvaj, ki je šel mimo ob 3. uri ponoči. Takoj je poklical agente bližnjega komisariata javne varnosti.

Neznani uzmovič je iz razbitega aparata odnesel vse cigarete. Pri tem je hudo poškodoval aparat. Škoda je na vsak način velika.

Tatinski podvig pa je neznanec plačal s svojo krvjo. Ko je namreč razbil steklo na aparatu, se je porezal po roki, in sicer tako močno, da je kri brizgnila v samo notranjost aparata. Do tatvine je prišlo med 2,35 in tretjo uro. Ta časovni presledek to točno ugotovili, ker je neki moški kupil cigarete pri aparatu ob 2,30. V tistem trenutku je bil aparat še nepoškodovan.

Gledališča

VERDI

V četrtek ob 21. uri klavirski recital pianista Friedricha Wuehrerja (peti abonma), posvečen Beethovnovim sonatam: sonata op. 27 št. 1, sonata op. 27 št. 2 (V svetlobi lune), sonata op. 109, sonata op. 53 (Ealdesteinsonate).

Nadaljuje se prodaja razpoložljivih vstopnic.

TEATRO NUOVO

Danes ob 21. uri za red C v Avditoriju (vhod iz Ul. Tor Bandena) komedija Roberta Musila «Vincenc in prijateljica pomembnih oseb». Cene: parter A 1200, parter B 700, balkon 300.

Predstave bodo trajale samo do četrtka 7. maja.

Kino

Nazionale 14.00 17.45 21.30 «Cleopatra» Technicolor, Todd-Ao, Elizabeth Taylor, Richard Burton.
Arcobaleno 16.00 «FBI sesso e violenza» George Riviere.
Excelsior 15.30 «Se permettete parliamo di donne» Vittorio Gassman. Prepovedano mladini.
Fenice 15.30 «La vita agra» Ugo Tognazzi Giovanna Ralli.
Grattacielo 16.00 «I tre di Ashiya» Technicolor. Yul Brynner, Richard Widmark, George Chakiris.
Supercinema 16.00 «Sexy magico» — Technicolor. Prepovedano mladini. Zadnji dan.
Alabarda 16.00 «Il tulipano nero» — Technicolor. Alain Delon, Virna Lisi.
Filodrammatico 16.00 «Totò nella luna» Totò, Tognazzi.
Aurora 16.30 «7 giorni a maggio».
Cristallo 16.00 «A 007 dalla Russia con amore» Technicolor.
Capitol 16.30 «Tom Jones» Technicolor. Susan York, Albert Finney.
Garibaldi 16.30 «I leoni scatenati» Claudia Cardinale, Michele Morgan. Prepovedano mladini.
Massimo 16.00 «L'invincibile cavaliere mascherato» Technicolor, Pierre Brice.
Impero 16.00 «55 giorni a Pechino».
Moderno 16.30 «La ragazza del quartiere» Shirley Mac Laine, Robert Mitchum. Prepovedano mladini.
Astra 16.30 «L'implacabile condanna»
Astoria Danes počitek.
Vittorio Veneto 15.00 «Il Gattopardo» Technicolor. Burt Lancaster, Claudia Cardinale
Abbazia 16.00 «La morte cavalca a Rio Bravo» Technicolor, Maureen O'Hara.
Ideale 16.00 «Le massaggiatrici» Silva Koscina. Prepovedano mladini.
Marconi 16.00 «Città nella paura» Patricia Blair.
Škedenj 16.00 «Ti-Koio e il suo pescecane» Technicolor.

Ljudska prosveta

S. A. K. «Jadran» priredi danes 29. aprila ob 20.30 v Ul. Geppa 9 kulturni večer o temi «Pomembni trenutki našega obstoja: svoboda-ljubezen-upor». Koncert jazza in poezije ob spremljavi slik. Vabljeni vsi.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 28. aprila se je v Trstu rodilo 13 otrok, umrlo pa je 7 oseb.

UMRLI SO: 69-letni Rodolfo Ienco, 67-letni Carlo Occhilupo, 44-letni Cesare Augustinovich, 60-letni Enrico Suppanincich, 68-letni Tommaso Rubini, 73-letni Italico Peressoni, 56-letni Giuseppe Gerbi.

AMERICANKE, Italoameričanke, Avstralke, Francozinje, na letovanju v Italiji, bi se v naglici poročile. Pisati «Eureka» — Casella Postale 5013 — Roma.

AMERICANE, Italoamericane, Australiane, Francesi, villeggianti in Italia, sposerebbero rapidamente. Scrivere «Eureka», casella 5013, Roma.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(27.4. — 3.5.)

All'Alabarda, Ul. dell'Istria 7, Centauro, Ul. Buonarroti 11, Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26, Mizzan Trg Venezia 2, Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 4, de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5, Vielmetti, Borzni trg 12, Miani, Drevored Miramare 117 (Barkovlje).

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(27.4. — 3.5.)

All'Alabarda, Ul. dell'Istria 7, Centauro, Ul. Buonarroti 11, Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26, Mizzan, Trg Venezia 2.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

SESTANEK TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA ODBORA

Danes podpis konvencije o ustanovitvi tajništva za dodeljevanje ljudskih stanovanj

1. maja bodo v sejni dvorani občinskega sveta podelili spominske zlate kolajne upokojenim občinskim uslužbencem - Negativno mnenje strokovnjaka o napravah za predelovanje smeti v organsko gnojilo

Sinoči se je sestal tržaški občinski odbor. Najprej je župan sporočil, da bodo 1. maja v sejni dvorani občinskega sveta ob prisotnosti ministra za delo in socialno zavarovanje Pretija izročili vsem upokojenim občinskim uslužbencem v zadnjem letu spominsko zlato medaljo. Hkrati pa bodo izročili diplomo o priznanju za junaški podvig redarju Luigiju Bussaniju.

Nato je odbornik Fantasia sporočil, da bodo danes ob 11. uri na prefekturi ob prisotnosti vladnega komisarja dr. Mazze podpisali med tržaško občino, vladnim komisariatom, ustanovami, ki gradijo in upravljajo ljudska stanovanja ter drugimi prizadetimi ustanovami, konvencijo o ustanovitvi enotnega tajništva za dodeljevanje ljudskih stanovanj. S tem aktom bo rešeno eno vprašanj, ki so bila predmet dolgoletnih razprav in zahtev zlasti levičarskih strank, da se enkrat za vselej odpravijo nepotrebni dvojniki, ki so se ukvarjali z dodelitvijo ljudskih stanovanj, in da se ustanovi eno samo tajništvo, ki bo vodilo točno evidenco o številu brezdomcev ter določalo prednostno lestvico za dodelitev ljudskih stanovanj. Ustanovitev enotnega tajništva za dodelitev ljudskih stanovanj je predvideval tudi upravni program tržaške občinske uprave levega centra, ki so ga podpisale prizadete stranke pred izvolitvijo sedanjega odbora in župana.

Odbornik za občinska industrijska podjetja dr. Verza pa je sporočil, da je padovski univerzitetni prof. Vendramin, ki je imel nalogo, da analizira vzorce odpadkov, ki jih smetarji poberejo v Trstu, v zvezi z morebitno gradnjo naprav za predelavo odpadkov v organsko gnojilo, dal negativno mnenje v tem pogledu. Podrobnosti o poročilu prof. Vendramina še niso znane; toda vse da slutiti, da je padovski strokovnjak ugotovil, da tržaški odpadki ne vsebujejo dovolj organskih snovi, da bi se izplačalo uničevati jih s postopkom, ki hkrati omogoča izdelovanje organskega gnojila. O poročilu prof. Vendramina bo razpravljal in odločal jutri pokrajinski zdravstveni odbor, ki ima nalogo, da odobri ali zavrne predlog občinske uprave o gradnji naprav za predelavo odpadkov v organsko gnojilo.

Nadalje je bilo na seji odbora sporočeno, da so doslej odposlali iz Trsta predvsem v nekatera mesta v Kalabriji nad 700 golobov in tako omejili število teh ljubkih, hkrati pa tudi nadležnih ptic, ki so se zelo razmnožile v našem mestu.

NA VPRAŠANJE SEN. VIDALIJA

Odgovor ministrstva o bivših policajih ZVU

V januarju letos je senator Vidali prosil predsedstvo ministrskega sveta za nekatera pojasnila v zvezi z raznimi vprašanji, ki zadevajo bivše člane civilne policije pri ZVU.

Na interpelacijo je odgovorilo zakladno ministrstvo v imenu predsedstva vlade in urada za reformo javne uprave.

Zakladno ministrstvo trdi, da ni prišlo do «kaotičnega stanja» v zvezi z nekaterimi ukrepi, ki zadevajo bivše člane civilne policije. Na vsak način pa meni, da bi bila potrebna natančnejša dokumentacija, če se hočejo odkriti težave zaradi katerih se senator Vidali pritožuje.

Glede težav pa v katerih se nahajajo državne ustanove v Trstu, ker jim je bilo dodeljeno osebje, ki spada v okvir posebnega staleža, zakladno ministrstvo meni, da jih ni mogoče odpraviti, ker je nemogoče dodeliti to osebje državnim uradom izven Trsta, razen če zainteresirani sami ne zaprosijo za premestitev.

Končno ministrstvo trdi, da za to osebje veljajo zakonski predpisi, ki se tičejo pravnega gospodarskega položaja stalnih civilnih uslužbencev državne uprave.

● Tržaška trgovinska zbornica sporoča, da zapade 30. t. m. ob 12. uri rok za sodelovanje na nagradnem natečaju za zvestobo delu in za gospodarski napredek, ki ga organizira Zbornica za trgovino, industrijo in kmetijstvo.

Novi apostolski administrator v Novi Gorici

Za novega apostolskega administratorja namesto lani umrlega msgr. Mihaela Toroša, za tisti del goriške škofije, ki je prišel pod Jugoslavijo, je bil imenovan msgr. Janez Jenko, ki je doslej več let bival v Beogradu, a je doma iz Mavčič pri Kranju.

Msgr. Janez Jenko se bo nastanil v samostanu na Kostanjevici.

Padec v tovarni

Sinoči ob 20.50 so prepeljali na I. kirurški oddelek 60-letnega Josipa Prašlja iz Doline 264, ki dela pri žerjavih v Tovarni strojev Sv. Andreja. Okoli 20. ure je bil ponesrečenec v nekem obratu tovarne, ko mu je nenadoma postalo slabo ter je padel na tla. Pri padcu se je pobil po levem delu čela, po komolcu in po dlani leve roke. Takoj so ga prepeljali v splošno bolnišnico ter mu nudili prvo pomoč. Ozdravel bo v enem tednu.

V OBRAMBO LADJEDELNICE SV. ROKA

V ponedeljek splošna stavka vseh delavcev v Miljah

Pričakuje se tudi, da bodo zaprli vse trgovine, gostilne, obrtne delavnice itd.

Ob zadnji stavki delavcev CRDA, Tržaškega arzenala in ladjedelnice Sv. Roka so delavci v Miljah na skupščini sklenili, da bodo napovedali v Miljah splošno enotno stavko. Sindikatom pa so poverili nalogo, naj izberejo zanjo najbolj primeren dan. Sindikati so se posvetovali in določili, da bo stavka v ponedeljek od 10. ure dalje, razen če ne bo ministrstvo javnih udeležb dalo jasnega odgovora glede prihodnosti ladjedelnice Sv. Roka. Zadnje izjave ministrstva in podtajnika Donata Cattina so bile namreč preveč meglene in dopuščajo s časom vse možnosti. Pri tem namreč ne gre le za to, da se ohranijo vsem delavcem delovna mesta, marveč da se ohrani v Miljah ladjedelnica, katere ukinitev bi bila za miljsko gospodarstvo hud udarec. Pričakuje se, da bodo tudi trgovci, gostilničarji in obrtniki zaprli vse svoje obrate, kakor se je zgodilo zadnjič.

Obisk predsednika obrtniške bol. blagajne

V preteklih dneh je bil v Trstu novi vsedržavni predsednik obrtniške bolniške blagajne Giovanni Borello, ki je obiskal tudi Gorico in Videm. Novega predsednika so sprejeli na sedežu tržaške obrtniške bolniške blagajne, kjer se je zbral celotni tržaški pokrajinski in nadzorni odbor. Predsednik Borello je najprej obiskal ambulanto obrtniške bolniške blagajne, kjer se je zadržal z uslužbenci in nekaterimi pacienti. Zanimal se je za delovanje obrtniške bolniške blagajne v Trstu ter pohvalil organizacijo in delo obrtniškega poliambulatorija. Hkrati pa je ugotovil, da je tržaška pokrajina na prvem mestu v Italiji v pogledu zdravstvene pomoči svojim članom in njihovim svojcem.

Na sestanku s predstavniki tržaške obrtniške bolniške blagajne je vsedržavni predsednik govoril tudi o splošnih vprašanjih socialnega zavarovanja, o odnosih z zdravniki, bolnišnicami in drugimi zdravstvenimi ustanovami, katerih se poslužujejo obrtniške bolniške blagajne, ter izrazil željo, da bi vladni organi posvetili obrtniškim bolniškim blagajnam večjo pozornost in jim nudili večjo pomoč, ker samo tako bodo lahko rešena vsa pereča vprašanja v pogledu socialnega in zdravstvenega zavarovanja več kot enega milijona obrtnikov.

V zvezi s skorajšnjo izvolitvijo prvega deželnega sveta, je predsednik Borella dejal, da bo imela bodoča deželna uprava mnogo pristojnosti pri reševanju vprašanj obrtništva in obrtniškega socialnega zavarovanja. Nato je omenil koristno pobudo o ustanovitvi združene zavarovalne organizacije med kmetijsko, trgovsko in obrtniško bolniško blagajno «Intermutue», ki združuje delovanje vseh treh bolniških blagajn v koristi 12 milijonov zavarovancev.

Zasedanje o embalaži

V Gradežu bo 3. maja vsedržavno zasedanje posvečeno embalaži za ribe in proizvode iz rib. Zasedanje bo v prostorih krajevne turistične ustanove in bodo na njem prebrali sedem poročil. Tajništvo zasedanja je na sedežu trgovinske zbornice v Gorici.

PO DELNI VSELITVI URADOV IZ STAREGA POSLOPJA

Včeraj radijske oddaje že iz novega poslopja

Uradna otvoritev nove palače bo 6. maja v prisotnosti predsednika vlade - Slovenski oddelek že v novi palači

Kogar je po daljšem presledku zaneslo v bližino nove stavbe RAI, je presenečen ugotovil, da je ta stavba pravzaprav končana. In sedaj je že tudi znano, da bo uradna otvoritev novega sedeža tržaškega radia v sredo 6. maja.

Jasno pa je, da se ne more pričeti vse delo v novi palači šele po uradni otvoritvi, ker že sama selitev iz starega v novi sedež ni nikaka preprosta stvar. In tako so že včeraj neki oddelki delali v novi stavbi. Od tam so že tudi šle v eter oddaje postaje Trst A in radijskega dnevnika. Sedaj se bo preseljevanje nadaljevalo in po nekaj dneh bo sedež v palači Telve na Trgu Oberdan izpraznjen.

Otvoritev novega sedeža bo, kot omenjeno, 6. maja; za to priložnost bo prišel v Trst ministrski predsednik Moro.

Z raznimi podatki o novi palači RAI-TV v Trstu bomo našim bralcem še postregli. Upravi nove palače pa bi izrazili upanje, da bo na lepi novi palači tudi v slovenščini napisano, da je tamkaj sedež slovenskega radia — Trst A — in da bodo v sami stavbi vsaj na slovenskem oddelku napisi tudi v slovenščini.

V gostilni je padel

Precej čudna nezgoda se je včeraj nekaj pred 17. uro pripetila 53-letnemu Ettoru Geroliniju iz Ul. Foschiatti 2. Moški se je v gostilni, ki je v Ul. S. Lazzaro 14, spotaknil ob stolu ter omahnil. Pri padcu je udaril z glavo ob rob mize ter se poškodoval po desni strani čela, po nosu ter po desnem sencu. Takoj po nezgodi so ga prepeljali na nevrokirurški oddelek splošne bolnišnice, kjer se bo moral zdraviti okoli 10 dni.

Padec priletne ženske

Sinoči ob 23,30 so prepeljali na ortopedski oddelek splošne bolnišnice 84-letno Giuseppino Koch iz Trga Hortis (Istituto nautico) 1, ki se je ponesrečila v domačem stanovanju. Zdravniki so ugotovili, da si je priletna ženska verjetno zlomila levo ramo. Poleg tega se je pobila tudi po levi čelni kosti. Če bo šlo vse po sreči, bo ozdravela v 50 dneh.

Kochovo je spremljal v bolnišnico njen sin Edoardo, ki je sluga v navtičnem zavodu. Moški je povedal, da je materi okoli 20. ure postalo nenadoma slabo ter je padla na tla.

Acetilen je gorel

Precej strahu brez zlih posledic je včeraj ob 10,30 povzročil požar na dveh jeklenkah z acetilenom na nekem gradbišču v Miljah. Miljski gasilci, ki so jih takoj poklicali, so z močnim curkom vode in kemično peno, hitro pogasili ogenj ter preprečili vsakršno nevarnost.

Ob omenjeni uri je delavec Mario Degrassi delal na gradbišču v Tržaški ulici. Pri varjenju nekega železnega predmeta, se je nenadoma snela cev z varilnega aparata in takoj nato je iz cevi bruhnil močan plamen. Na srečo se prisotni niso zmedli ter so takoj poklicali gasilce.

Do podobnega požara je prišlo predvčerajšnjim popoldne v skladišču št. 24 v novi prosti luki. V omenjenem skladišču ima svoj sedež neka mehanična delavnica. Iz neznanih razlogov se je na neki jeklenki z acetilenom vnel manometer. Tudi v tem primeru so gasilci hitro pogasili požar.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Zasačili so ga v zaprtem baru s polnimi žepi ukradenega denarja

Poleg tega je ukradel tudi avto - Prizivni sodniki niso upoštevali njegovega priziva

Pred porotnim sodiščem (predsednik Geri, tožilec Marsi, zapisnikar Parigi, obramba Masucci) se je zagovarjal včeraj 22-letni Emilio Bencich iz Križa 571, ki je v koronejskih zaporih od 21. novembra lani. Mladeniču, ki je bil obtožen raznih tatvin ter vožnje motornega vozila brez vozniškega dovoljenja, je že lani v decembru sodilo kazensko sodišče, ki ga je spoznalo za krivega ter ga obsodilo na 3 leta zapora in 100.000 lir globe ter na 2 meseca in 20 dni pripora ter 16.000 lir denarne kazni.

Bencich je po poklicu natakar, toda tatinska žilica mu ni dala miru ter je v kratkem razdobju zagrešil vrsto tatvin. Na sled pa so mu prišli čisto slučajno ponoči med 20. in 21. novembrom lani. Bilo je pravzaprav že v zgodnjih urah 21. novembra, ko je vratar hotela «Columbia» slišal, da iz sosednjega bara prihaja sumljiv ropot. Takoj je poklical po telefonu agente javne varnosti, ki so kmalu nato prispeli v Ul. Geppa. V baru so zasačili Bencicha ter našli pri njem okoli 40.000 lir, ki jih je ukradel iz predala pod blagajno lokala. Kmalu za agenti je prišel v lokal tudi lastnik Carlo De Cesco, ki je ugotovil, da je iz predala izginila omenjena vsota.

S tem nočnim dogodkom pa še ni bila zapečatena kazenska dogodivščina mladega Bencicha. Policijskim agentom se je namreč posrečilo, da so polagoma in z velikо vztrajnostjo odkrili tudi nekatere druge mladeničeve tatinske podvige. Predvsem so ugotovili, da je Bencich ukradel neki Fiat 500, ki ga je njegov lastnik Romeo Somma parkiral ponoči med 18. in 19. novembrom na Korzu. En dan pozneje ponoči se je Somma znašel ponovno na Korzu. Nenadoma je opazil avto Fiat 500, ki je bil na las podoben njegovemu. Prosil je nočnega čuvaja Demaninsa, naj mu pomaga ustaviti sumljivega šoferja. Res se je obema posrečilo, da sta ustavila avto, toda neznanec je spočetka zelo surovo odgovoril, da mu je policija naročila, da odpelje vozilo na neko določeno mesto. Trenutek pozneje pa je tat (šlo je prav za Bencicha) skočil iz avta ter zbežal.

Policisti so začeli takoj sumiti, da je to tatvino zagrešil Bencich. Ker sta Somma in Demanins izjavila, da je bil neznani šofer na las podoben nekemu mladeniču, ki je svoj čas delal v baru Venier na Goldonijevem trgu, so jima pokazali Bencichevo sliko. Oba sta se strinjala, da je šlo prav za tistega mladeniča, ki sta ga zasačila v avtu. Bencich je tatvino v bistvu priznal. Povedal je še, da je 18. novembra zvečer po delu obiskal več lokalov ter je nazadnje zamudil avtobus. Zato je ukradel avto Fiat 500 ter se z njim odpeljal v Križ. Naslednji dan ni šel na delo, temveč je prišel v mesto šele pozno zvečer.

Poleg teh prekrškov so Bencicha obtožili tudi, da je ukradel zlato zapestno uro Carlu Mohorovichu.

Mladenič se je pritožil proti razsodbi kazenskega sodišča trdeč, da je v baru v Ul. Geppa ostal čisto slučajno, bil je na stranišču, ko je lastnik zaprl lokal. Za ukradeni avto pa je trdil, da je imel odprta vrata ter da ni zagrešil vloma. Poleg tega je še omenil, da je njegova mati bolna.

Sodniki pa niso upoštevali tega zagovora ter so potrdili prvotno razsodbo.

Kino na Opčinah

predvaja danes, dne 29. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

Il rifugio dei dannati

(Zatočišče prekletih)

Igrajo: JANETTE SCOTT, OLIVER REED, A. DAVION in LILIAN BROUSSE

Mladini pod 14. letom vstop prepovedan

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, dne 29. t. m. z začetkom ob 19.30 uri film:

Esecuzione di massa

(Množični uboj)

Igrata: VAN JOHNSON in J. P. AUMONT

KINO «ROSANDRA» BOLJUNEC

predvaja danes, dne 29. t. m. z začetkom ob 19.30 uri barvni japonski film v Cinemascope:

Tokio di notte

(Tokio ponoči)

Igrajo:
YUSIRO ISHIHARA — KYOSI AOYAMA — HUKURO SAYO

Kaj vse se skriva za vojaškim udarom v Laosu

Dvojnost ameriške politike v Aziji

Notranje stanje Laosa in politične sile - Rezultati Ženevske konference l. 1954 in one l. 1962 - Razvoj notranje politične krize - Vojaški upor brez krvoprelitja - Stališča velikih zahodnih sil

Časopisni stolpci so zadnji čas polni poročil o Laosu. Na svetu vlada s tem v zvezi ne samo izredno zanimanje, temveč tudi dokajšnja zaskrbljenost. Spor, oziroma državni udar, do katerega je prišlo, je situacijo, ki je že tako bila napeta, še bolj zapletel. Oglejmo si ozadje politične situacije, oziroma zadnjih dogodkov v tej deželi azijskega jugovzhoda.

V Laosu obstajajo tri politične stranke, oziroma tri oblasti, tri vojske in trije teritoriji, kjer se omenjene oblasti izvajajo.

Patet Lao je po splošnem mnenju najmočnejša politična sila. Gre za gibanje, ki zanj menijo, da je «komunistično» ali «filokomunistično». Nastalo je v času indokitajske vojne v zvezi s protifrancoskim gibanjem v Vietnamu, ki ga je vodil Ho Ši Min. Patet Lao vodi princ Sufanuvong, njegova oblast pa se je uveljavila v vseh severnih pokrajinah, proti kitajski meji in meji s Severnim Vietnamom. Zahodnjaki zatrjujejo, da od tu tudi prejema vojaško in drugo pomoč, kakor tudi, da v bistvu predstavlja nekakšno predhodnico Kitajske za njen morebiten prodor proti Tajski. Patet Lao razpolaga z vojsko 20 tisoč mož. Njegovo največjo moč pa predstavlja opora, ki jo uživa v ljudstvu, ki je dobro politično organizirano.

Desno, v prid Zahodu usmerjeno strujo pa vodi general Fumi Nosavan. On sam zatrjuje, da razpolaga z vojsko 70 tisoč ljudi, vendar smatrajo, da ne bo številnejša od 40 tisoč mož. Njegova oblast se razteza v pokrajinah, ki meje s Tajsko in Južnim Vietnamom V svojih rokah drži tudi pravno središče Vientian.

Nevtralistično strujo vodi princ Suvana Fuma, dosedanji predsednik vlade. V pogledu ozemlja in vojske, se zdi, je ta struja na najslabšem, zato pa uživa princ Suvana Fuma zelo velik ugled. Njegova vojska šteje samo okrog 7000 mož, ki jim poveljuje general Kong Lee. Čete, ki so pod njegovim poveljstvom, so osredotočene v znani Dolini vrčev, ki leži med Vientianom in prestolnico Luang Prabang.

Ko je leta 1954 končala indokitajska vojna in je bil Vietnam razdeljen na dve državi, je bilo na Ženevski konferenci 14 držav sklenjeno, da ostane Laos enoten in nevtralen. Toda že od tedaj so se v deželi sami razvijali vojaški spopadi. Večkrat se je že zdelo, da bo enotnost dosežena, toda vedno znova je prišlo do novih kriz in spopadov. Leta 1962 je bila v zvezi z Laosom znova sklicana Ženevska konferenca, kjer je bilo ponovno sklenjeno, naj bi dežela ostala nevtralna in naj bi se vse tri struje pomirile in združile. Sestavljena je bila skupna vlada, ki ji je načeloval Suvana Fuma in v kateri sta bila tudi princ Sufanuvong ter general Nosavan. Ta vlada je formalno obstajala do pred kratkim, vendar svoje oblasti ni uspela uveljaviti. V Ženevi je bilo tudi sklenjeno, da se združijo vse tri vojske, toda do tega ni prišlo, pač pa so se te večkrat med sabo spopadale. Stanje je bilo čedalje bolj napeto in je končno privedlo do krize, ko so se ministri struje Patet Lao umaknili iz Vientiana na svoje ozemlje, v omenjenem upravnem središču pa so pustili samo nekaj svojih funkcionarjev. Do sporov je prihajalo največkrat zaradi samovolje generala Nosavana, ki je imel v svojih rokah finance in je s svojo vojsko ves čas teroriziral vso prestolnico.

Suvana Fuma je skušal to stanje normalizirati in začeti nova pogajanja. Zdelo se je, da bo spretni diplomat Suvana Fuma dosegel uspeh, toda nastale so težkoče, ko so predstavniki Patet Lao postavili vprašanje novega vladnega sedeža. Bili so proti temu, da bi vladni sedež ostal v Vientianu, in so se postavili na stališče, da se prestolnica Luang Prabang nevtralizira, nakar bi se vanjo preselila tudi vlada. Desničarji so bili proti temu predlogu Suvana Fuma se je znašel v brezizhodni situaciji in je zagrozil, da bo podal ostavko.

Vtem je prišlo do vojaškega udara, ki sta ga vodila tridesetletna generala Kuprasit in Siho. Okrog obeh se je zbralo še kakih 75 oficirjev. Sestavljen je bil «Revolucionarni odbor nacionalne armade», ki je v njem 15 članov. V njem pa ni bilo generala Nosavana, čeprav je očitno, da je udar bila pripravila desnica. V prvem razglasu, ki so ga bili objavili uporniki, je rečeno, da je udar povzročila vlada Suvana Fume, ki ni bila sposobna rešiti gospodarskih vprašanj dežele. V drugem pa je bilo poudarjeno, da je namen upornikov «doseči pomiritev, dvig življenjske ravni ter zagotoviti mir in blagostanje». Vse pa kaže, da pravih razlogov niso navedli. Patet Lao pa je takoj izjavil, da je udar bil pripravljen ter izpeljan na pobudo Zahoda.

Do takšnega zaključka ni bilo težko priti, če se upoštevajo težkoče, ki jih Amerikanci imajo z vojno v Južnem Vietnamu. Poleg tega pa obstaja tudi mnenje, da imajo vietnamski uporniki svoje oporišče na ozemlju, ki ga obvladuje Patet Lao. Postavljeno je bilo tudi vprašanje Kambodže, ki je pretrgala svoje zveze z ZDA, vtem ko francoska akcija za prenehanje z vojno in za nevtralizacijo Vietnama zbuja na strani ZDA velik odpor. Vse to in pa «pritisk» Tajske v Washingtonu povsem opravičuje sum, da za generalom Kuprasitom stoje ZDA.

Zgodilo pa se je, da so ZDA takoj obsodile vojaški udar generala Kuprasita in postavile zahtevo, da se oblast ponovno vrne nevtralistični vladi. Takisto je reagiral London, kjer obstaja bojazen, da bi v Laosu ponovno zavladal kaos, ki bi ga Kitajska utegnila izkoristiti za svojo intervencijo. Najbolj pa so udar obsodili v Parizu. Vse to je dokaj zmedlo one, ki so bili udar izpeljali.

Premier Suvana Fuma je bil takoj po udaru aretiran. Naslednji dan mu je bilo omogočeno, da je odšel h kralju v Luang Prabang. Zatem je bil ponovno aretiran in prepovedano mu je bilo, da bi se sestal s člani svoje vlade in diplomatskimi predstavniki. O tem, kako se bodo nadalje razvijali dogodki, pa vlada popolna negotovost.

Kot vse kaže, predsednik Johnson in zunanji minister Rusk nista želela tega, kar se je zgodilo. Toda oni, ki zatrjujejo, da so vendarle bili Amerikanci, ki so generale pripravili na upor, smatrajo, da je v tem primeru ponovno prišla do izraza dvojnost ameriške politike na azijskem jugovzhodu. Bela hiša razvija namreč določeno svojo politično linijo, ki pa se ji tajno postavlja po robu obveščevalna organizacija CIA s svojo politiko provokacij in pustolovščin. Do podobnih primerov je že prišlo večkrat, tudi v Vietnamu, pa je spričo tega docela sprejemljiva teza onih, ki menijo, da stoje za vojaškim udarom v Laosu Amerikanci, če ne v osebah najvišjih ter najbolj odgovornih voditeljev, pa prav gotovo oni iz vrst obveščevalne službe in Pentagona To je seveda zelo nevarno tudi za ZDA, same, vendar v interesu, kot se zdi, vseh tistih, ki bi s pomočjo intrig ter provokacij radi izsilili nekaj, kar bi pomenilo veliko nevarnost ne samo za Ameriko in Laos, temveč za ves svet

IVE MIHOVILOVIĆ

Motiv z rojanskega trga

LETNA REVIJA ITALIJANSKIH ŠOL V ISTRI

Lepa manifestacija okusa in sposobnosti

Okoli 800 šolarčkov in srednješolcev se je predstavilo z risbami in slikami ter nastopilo s pesmimi, recitacijami in tudi odrskimi deli

UMAG, 27. — Že vrsto let šolarji in dijaki italijanskih osnovnih in srednjih šol Istre in Reke pripravijo za konec šolskega leta svoje razstave, hkrati pa pripravijo tudi zaključne prireditve. Tovrstne razstave so tako iz leta v leto postale že tradicionalne, kot so že tradicionalni skupni nastopi šolarjev in srednješolcev v enem izmed centrov Istre ali na Reki Za letošnji skupni nastop ob koncu šolskega leta — ki se, seveda, šele bliža — so si izbrali prijetno mestece Umag. Toda tudi Umag se je v ta namen lepo pripravil, kajti v soboto in nedeljo je bil ves v soncu in cvetju in po sedežih ustanov ter z oken zasebnikov so plapolale italijanske in slovenske ter hrvatske zastave, ki so jih meščani razobesili v čast 800 malih in mladih gostov, ki so prišli v Umag z Reke, Pulja, Rovinja, Kopra, Izole, Pirana in drugod, da bi nastopili ali kakorkoli sodelovali v programu, ki se je začel v soboto popoldne in nadaljeval v nedeljo do večera.

Pripravljalna dela v gledališču v Umagu še niso bila niti končana, ko so z Reke prispeli avtobusi polni šolarčkov in dijakov. Še pred njimi so prišli šolarčki in srednješolci iz Rovinja in priskočili domačinom na pomoč, da je bilo ob štirih popoldne vse nared. In dela ni bilo malo, kajti pripraviti je bilo treba gledališče, hkrati pa razstave slik, risb, umetniških fotografij in vse mogoče dejavnosti, s katero se ukvarjajo osnovnošolski otroci in srednješolci na italijanskih osnovnih in srednjih šolah v Istri. Ne moremo dati niti približne ocene vsega, kar je bilo prikazanega na teh razstavah, vendar pa smemo reči, da mnoga razstavljena dela kažejo nedvomno umetniško sposobnost njihovih ustvarjalcev.

Po svečani otvoritvi razstav, na kateri je spregovoril prof. Antonio Pellizzer, se je ob 17. uri začela revija zelo pisanega programa, na katerem so nastopili šolarčki iz Rovinja Pulja, Reke in drugih krajev. Program je trajal dobri dve uri in poi in vseboval pevske in plesne nastope, recitacije itd. V tem programu so kot gostje nastopili tudi šolarčki hrvaške osnovne šole v Umagu, da bi tako še bolj prišlo do izraza bratsko sožitje med obema narodoma, ki tu žive in se razvijajo.

Program, ki se je zvrstil na odru prvi dan tega vsakoletnega pregleda kulturne dejavnosti šolarčkov in srednješolcev italijanske narodnosti v Istri, so si ogledali poleg številnega občinstva tudi predstavniki oblasti iz Umaga, Pulja, Kopra in Reke, pa tudi italijanski generalni konzul v Kopru je prišel na prireditev s svojo gospo.

Naslednjega dne v nedeljo, se je program začel že ob 11. uri dopoldne. Tokrat so bili na vrsti šolarčki in dijaki italijanske narodnosti iz Pirana, Kopra, Savudrije, Novega grada, Buj, Izole, Galežane ter domači dijaki iz Umaga. V popoldanskih urah pa se je tretji in zaključni del programa začel ob 16.30 z nastopom dijakov iz Pulja, Dinjana, Rovinja. Poreča in dveh reških šol.

Kako bi mogli, pa čeprav na kratko, prikazati ves obsežen program, s katerim se je izkazalo 800 osnovnošolskih otrok in dijakov, kako bi ocenili pevske nastope, recitacije, igrice in vse ostalo, kar so otroci s pomočjo svojih učiteljev pripravili za to skupno tekmovanje. Pomislimo le, da je samo Rovinj poslal 112 mladih pevcev z domače gimnazije, ki jih vadi Jerko Gržinčić. Pulj-ska gimnazija se je izkazala s svojim ženskim pevskim zborom. Reški srednješolci so nastopili z dvemi odrskimi deli in sicer z enim iz bogate zakladnice Goldonija, ter z enim odlomkom Shakespearove tragedije «Romeo in Julija». Rovinjski dijaki so se izkazali prav tako z odrskim delom, dočim so njihove sošolke nastopile z baletom. Nič pa niso za njimi zaostajali dijaki italijanskih srednjih šol iz drugih istrskih središč, tako da je bilo občinstvo navdušeno nad uspehi svojih otrok in s ploskanjem pohvalilo ne le izvajanje otrok in mladine na odru, pač pa tudi učitelje in profesorje italijanskih osnovnih in srednjih šol v Istri, ki iz leta v leto pripravljajo te lepe in koristne prireditve, na katerih je razvidno kaj so otroci sposobni in v kakšnih pogojih se razvija njihova nacionalna vzgoja.

MNENJA GEOLOGOV IN EKONOMISTOV O RUDNIH BOGASTVIH ZEMLJE

V zemeljski skorji so zaloge neizčrpne niso pa še vse dostopne

Ekonomisti govore o varčevanju, geologi trdijo, da zalog kovin in drugih surovin ne bomo izčrpali - Kaj vse bi se dalo dobiti iz morja

Kolikokrat že niso ekonomisti opozarjali, da bo treba začeti z varčevanjem. Tu pa ne mislimo na opozorilo glede trenutnih ekonomskih razmer v Italiji, ko se vsiljuje varčevanje na vsakem koraku, pač pa na varčevanje v svetovnem merilu. Vendar pa konkretno ne gre za varčevanje v prehrani, ker da grozi naglo množečemu se prebivalstvu sveta lakota, saj nas bo že ob koncu tega stoletja šest milijard, dve milijardi ljudi pa že sedaj ni do sitega hranjena. Varčevanje, o katerem govorimo, se nanaša na nekatere osnovne surovine. Glede tega ekonomisti pravijo naslednje:

V zadnjih tridesetih letih je človek izčrpal iz zemlje več redkih in barvastih kovin kot v vsej prejšnji zgodovini človeštva. Iz zemlje je izčrpal že nad 15 milijard ton nafte, prav tako je zemlji vzel že dve milijardi ton železa in 50 milijard ton premoga. V proizvodnjo je bilo vključenih že nad 80 elementov lestvice Mendelejeva, dočim jih je bilo nekoč v rabi komaj 19. Sodobna tehnika omogoča, da se v nekaj letih izkoristijo zaloge rud, za čigar nastanek so bila potrebna cela geološka obdobja.

Seveda so količine, ki smo jih navedli, velikanske, toda količine se morajo jemati v razmerju z zalogami, ki jih vsebuje zemeljska skorja. Geologi nam glede tega govore drugače. Po njihovem vsebuje zemeljska skorja neizčrpne količine surovin in geologi ter mineralogi so izračunali, da je v vsakem kubičnem kilometru gornjega sloja zemeljske oble 130 milijonov ton železa, 230 milijonov ton boksita, 260.000 ton bakra, 100.000 ton svinca, 8.000 ton urana, 250 ton srebra, 13 ton zlata. To je povprečna količina omenjenih kovin v zemeljski skorji. Samo ob sebi se razume, da so ponekod posamezni elementi, posamezne rude, bolj nakopičene, drugod pa je zemeljska skorja bolj «pusta». Toda geologi in mineralogi so glede tega zelo optimistično razpoloženi. njihovi podatki pa dovolj prepričljivi.

Seveda se ob tem nujno postavlja vprašanje, res je, da je zemlja tako bogata, toda ali je črpanje posameznih rud, posameznih kovin in elementov rentabilno. Vprašanje je namreč, ali nam sedanje razmere dopuščajo, da iz zemlje izčrpamo vse, kar ta vsebuje Znano je namreč, da so določene rude zelo bogate, druge siromašne. To je znano tudi preprostim plavžarjem, ki se ne ukvarjajo z raznimi geološkimi analizami, pač pa s preprosto proizvodnjo. Posamezna železna ruda da več, druga manj. V zvezi s tem je tudi znan izraz «prazna ruda». To je ruda, ki ob sedanjem postopku ne da dovolj kovine, da bi se jo izplačalo obdelovati. Geologi in mineralogi pa trdijo, da «prazne rude» ni.

Kot vidimo, gre prav za vprašanje razmerja med tehničnimi sredstvi in rentabilnostjo. Potemtakem imajo prav na eni strani ekonomisti, ki trdijo, da je zemeljska skorja tako bogata, da surovin ne bo nikoli zmanjkalo.

Geologi pa se ne ustavijo pri tem. Vtem ko se na primer rudarji, ki črpajo iz zemeljske skorje rude ali premog, ustavijo že pri dveh ali treh kilometrih globine, ker se vrtanje v nižje predele že ne izplača več, poleg tega pa postajajo razmere v teh globinah nevzdržne, nam geologi «ponujajo» — celo morje. Geologi in kemiki dokazujejo, da vsebuje morska voda okoli 80 elementov že omenjene lestvice Mendelejeva. V vseh vodah oceanov, ki jih je 1370 kub.km, je raztopljenih toliko ton soli najrazličnejših vrst, da če bi jih iz vode izčrpali vse, bi mogli vso zemeljsko površino prekriti s slojem, ki bi bil debel 45 metrov.

Še več nam znajo povedati kemiki. Ti zatrjujejo, da je v vodah oceanov 300 milijard ton torija, tri milijarde ton urana in 20.000 ton radija. Vzeli smo v poštev le tiste kovine, ki so izredno redke in zaradi tega tudi drage. Gornje številke pa nam izpričujejo, kako bogato je morje. Toda kdo bi si v sedanjih razmerah zamislil, da bi iz morske vode črpali te kovine.

Toda če si za sedaj ne moremo zamisliti črpanje dragocenih kovin iz morske vode, je pridobivanje določenih elementov ne le že možno, pač pa vsakdanja praksa. Iz morske vode se sedaj pridobivajo brom, jod, magnezij, kuhinjsko sol, mirabilit ter neke druge vrste surovin. Že v letu 1960 so iz morske vode pridobili 18 odstotkov celotne svetovne proizvodnje magnezija. Za takšno eksploatacijo morske vode obstajajo velika podjetja v ZDA, na Angleškem in na Norveškem.

Ko smo prišli na področje morja odnosno bogastev, ki se krijejo v vodah oceanov, bomo povedali, da so si posamezne države omislile posebne ladje, ki služijo za proučevanje oceanov, toda ne le globin in drugih zanimivosti oceanov, pač pa tudi kemične sestave, globinskih zalog ter drugih «posebnosti», ki bi mogle priti v poštev. Glede tega služijo angleška ladja «Chelendger», švedska «Albatros», sovjetska «Vitez», danska «Galathea» in druge ladje, ki so opremljene z najrazličnejšimi napravami in so nekatere pravi vrhunski kemični in tehnični laboratoriji.

Daleč smo že od tega, da bi začeli v velikem obsegu črpati rudna bogastva, ki jih vsebuje morska voda. Kljub temu pa je glede tega morje zanimivo, toda bolj na svojih obalnih področjih, v svojih plitvinah. Dokler je namreč človek razpolagal z velikimi zalogami ali ležišči rud in drugih surovin na kopnem, se je omejil na izkoriščanje teh. Ko pa je odkril možnosti izkoriščanja rudnikov in drugih nahajališč tudi v predelih, ki jih pokriva morje, se je lotil tudi tega. Znano je, da so pod Kaspijskim morjem velikanska nahajališča nafte. In Kaspijsko morje je na svoiih obalah polno vrtalnih stolpov, ki črpajo «črno zlato» izpod morja. Podobno imamo na jugu Sicilije, ob obalah Venezuele, na Japonskem, v ZDA itd. Geologi so celo izračunali, da je pod oceani za 165 milijard ton nafte, kar je veliko več, kot znašajo zaloge «črnega zlata», ki ga krije kopno.

Pravzaprav menijo, da je pod morji veliko več bogastva, kot ga imamo na kopnem. Hkrati so ugotovili da so področja ob obalah izredno bogata. Na Japonskem na primer, pa tudi v Kanadi, hodijo rudarji v rudnike na kopnem, toda njihovi rovi se raztezajo že pod morje. Japonska sploh nakoplje okoli 12 odst. premoga iz rudnikov, ki se raztezajo pod morjem. Po dosedanjih izkušnjah nameravajo Japonci graditi tako imenovane umetne otoke, ki bi služili kot jaški za pridobivanje premoga in drugih rud iz zemlje, ki jo prekriva morje.

Za konec bomo navedli še eno zanimivost s tega področja. Že omenjene ladje-laboratoriji so s posebnimi napravami potegnile na površje vzorce blata iz oceanskih globin. Ko so kemiki to blato analizirali, so ugotovili, da vsebuje veliko rudnin. Po nekaterih računih je samo v blatu, v usedlinah na dnu oceanov 350 milijard ton raznih tako imenovanih železo-manganovih konkrecij. Ekonomisti pa so izračunali, da bi se to bogastvo dalo celo praktično izkoristiti.

Po tem bežnem sprehodu med mnenji ekonomistov in geologov ter mineralogov smo ugotovili naslednje: zaloge naše zemlje so ogromne to pa še ne pomeni, da smo zelo bogati. Dokler ne bo možno ekonomsko eksploatiranje teh bogastev, se bomo morali omejiti na to, kar nam sodobna tehnika zagotavlja. Teh zalog pa ni na pretek, saj smo že rekli, da smo v samih 30 letih porabili nekaterih surovin več, kot jih je človek porabil v tisočih letih. Lakota po rudah pa postaja iz dneva v dan večja, kar nujno vodi k dejanskemu izčrpanju trenutno dostopnih zalog.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Letna razstava uslužbencev mestnih podjetij

Na VII. likovni razstavi del uslužbencev mestnih podjetij sodeluje 28 razstavljavcev, med katere so razdelili sedem enakovrednih nagrad. Kipar in slikar Castagna je svoje nagrade gotovo vreden kot najzrelejši soudeleženec, isto kot tudi Crozzoli za olja ulic tržaškega starega mesta in pa Mascarin za dovršeno na platno prenesene freske. Nova za nas sta nagrajenca Zorzenon z baročno pestrimi poltigurativnimi olji in zelo mladi Gerolimini, ki obiskuje umetniško šolo.

Nagrado sta si pridobila še Palma Silani-Currino za barvita navidezno figurativna olja in pa Citelli za bakrene reliefe na bakreni plocevini, ki se odlikujejo po učinkovitosti izrazov podanih oseb. Verjetno bi si nagrado pridobil tudi Cecchet za enake reliefe, če bi jih tu imel več kot enega, ki predstavlja sicer dobro zasnovano pokrajino Goich, ki je za enake reliefe bil lani zasluženo nagrajen, pa zato razstavlja izven nagradnega tekmovanja.

Letos so torej plastike številnejše, ker poleg Castagnevih odličnih kipov izstopata še Zeparjevi sadri in pa Kavcicheva glava dr. Vladovicha Sibkeji v plastikah pa so Grosento, Poggiolini in Piccotti, Kavcicheva močnejša stran pa so tu olajnate pokrajine, kot nam jih je pokazal na nedavnih osebnih razstavah.

Razen slik nagrajencev ostale podobe ne dosežejo višine lanskoletne razstave, ako izvzamemo akvarelirane risbe dinamičnega Arbanasa in Pericinijevih črnobelih v informalnost usmerjenih olajnatih tihožitij in v enaki tonalnosti izvedenih abstraktnih temper Piccolo — Sillanija. Vendar pa so Auber, Calligaris, Eblin, Leban in Cucchi, ki je nedavno imel uspelo razstavo v Rossonijevi galeriji, ter še Mandero, Sherwood, Vagliero ter oba Vanonija pokazali mnogo dobro volje in sposobnosti napredka, kar kaže, da je širija pri sprejemanju del dovolj selektivno ravnala.

MILKO BAMBIČ

Zahteva po integraciji se v ZDA vedno bolj širi

NEW ORLEANS, 28. — V New Orleansu, kjer so se sestali načelniki vrhovnega poveljstva nacionalnih straž petdesetih zveznih držav ZDA, je prišla ponovno do izraza reakcija na diskriminacijo, ki jo je doživel neki črnski častnik član newyorške delegacije, katerega niso hoteli sprejeti v hotelu «Roosevelt». Po zgledu newyorške delegacije, ki je na ukaz guvernerja Rockefellerja takoj zapustila New Orleans, se je tudi portoriška delegacija pod vodstvom generala Juana Cesara Cordera, bivšega poveljnika portoriških sil na Koreji, umaknila, «da bi ne bila soodgovorna za diskriminacije».

S svoje strani pa je obrambno ministrstvo ukazalo 35 vojakom, ki se udeležujejo tega zasedanja, naj zapuste hotel «Roosevelt» in se preselijo v bližnje vojaško taborišče v Leroy Johnson blizu New Orleansa. Pri takšnem stanju je predsednik zveze generalov Edwin Heywood sklenil, naj se sestanek načelnikov vrhovnega štaba nadaljuje na sedežu tega vojaškega taborišča

Eden izmed voditeljev kongresa za plemensko enakopravnost (CORE), Arnold Goldwag, pa je bil včeraj obsojen na leto dni zapora, ker je sodelovat pri protirasističnih manifestacijah. Arnold Goldwag je bil lansko leto že obsojen zaradi podobnih manifestacij in so ga nato na častno besedo izpustili. Sedaj se je ponovno udeležil manifestacij ob otvoritvi svetovne razstave v New Yorku in pod izgovorom, da ni držal besede, so ga obsodili na leto dni zapora, kar je ena najostrejših obsodb v državi New York za podobne «prekrške».

V Montreatu v severni Carolini je občni zbor prezbiterianske Cerkve južnih zveznih držav ZDA, ki šteje v celoti 397.000 vernikov, ukazal uvedbo plemenske integracije v vseh svojih cerkvah šestnajstih držav jugovzhodnega in jugozahodnega dela ZDA. Ta sklep se nanaša na 4.000 cerkev, od katerih je samo dvanajst bilo doslej odprtih tako belim kot črnim vernikom. Ta sklep se nanaša tudi na 43 prezbiterianskih cerkev, ki so bile doslej odprte le črncem, odnosno v katere belopolti vernik ni stopil.

Tudi v Pittsburghu je bilo včeraj govora o plemenski integraciji Metodistični duhovnik Robert Raynes je v svoji pridigi pozval k plemenski integraciji vse svoje vernike in pri tem poudaril, da je plemenska diskriminacija «rakava rana», ki jo je treba izločiti. Za Robertom Raynesom je spregovoril še črnski pastor dr. Asto Kirk, ki je izjavil, da je treba plemensko integracijo izvesti v vseh plasteh metodistične hierarhije.

Takšna bo Soraya v filmu «Tajnost», ki ga bodo začeli snemati prihodnji mesec. Morda se bo bivša cesarica vendarle obnesla

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Bodite pogumni, kljub težkočam, ki jih imate. Vaš uspeh bo vzbudil dokajšnjo ljubosumnost pri prijateljih.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Skušajte se postaviti po robu manjšim finančnim krizam. Neka premestitev bo zelo ugodno vplivala na uresničitev vaših načrtov.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Potrebovali boste vso svojo hladnokrvnost, če boste hoteli obvarovati svoje interese. Prijateljski sestanek bo odpravil napetost ozračja.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Podvig, ki ste ga nekoč že opustili, bo znova zbudil vaše zanimanje. Nepozabite na neko staro obveznost

LEV (od 23.7. do 22.8.) Nastopite bolj odločno in vse se bo bolj enostavno razvijalo. Ne bodite pretirano ponosni.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Ne odpovedujte se zaradi svoje lenobe nekemu zelo dobičkanosnemu poslu. Manjše čustveno razočaranje.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Utrdite v organizacijskem pogledu svojo poslovno ustanovo. Rodilo se bo dragoceno prijateljstvo.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 21.11.) Dan je ugoden za razvijanje umetniških dejavnosti. Uspešno boste preizkusili iskrenost nekega prijateljstva.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) S svojo sposobnostjo opazovanja boste z lahkoto rešili sprejeto nalogo. Primorani boste zavrniti neko vabilo.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Nudila se vam bo priložnost, da menjate zaposlitev. Ustvarili boste pogoje za izboljšanje družinskega ozračja.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Dan bo zelo važen za uspešen zaključek neke naloge. Ne dovolite, da bi to pot razum obvladal vaše srce.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ugodne poslovne perspektive, kljub nevarnosti tekmecev. Ogn'te se razburljivim razgovorom v družinskem krogu.

RADIO TELEVIZIJA

SREDA, 29. APRILA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Naš juke-box; 12.15 Brali smo; 12.30 Za vsakogar nekaj; 17.00 Ansambel F. Vallisneri; 17.20 Pesem in ples; 18.00 Znanstveni leksikon; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Ital. operni pevci; 18.45 Hammond orgle 19.00 Goriški polifonski zbor; 9.15 Higiena in zdravje; 19.30 Lahka glasba; 20.00 Sport; 20.30 Mevija pevcev; 21.00 Simf. koncert; 21.35 «Ob smrti irskega dramatika Brendana Behana»; nato Blues melodije.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Drage popevke; 14.30 Dallapiccola: «Volo di notte» — opera; 14.35 Pacchiorijev orkester.

Koper

6.15 Jutranja glasba; 7.00 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.00 Prenos RL; 12.00 Opoldanski koktail; 12.50 Turistične beležke; 13.00 Operne arije; 14.40 Mala prodajalna plošč; 14.00 Iz raznih krajev; 14.30 Za oddih in razvedrilo; 15.30 Odlomki iz oper; 16.15 Pevci na odru; 16.30 Partizanska bolnišnica Franja; 17.00 Orkestri in ansambli; 17.40 Furlanske narodne; 18.00 Prenos RL; 19.00 Ansambel Kampič; 19.30 Prenos RL; 22.15 Orkestralna glasba; 22.40 Na programu Hayden.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morju; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.00 Strani iz albuma; 9.15 Zdravnikov nasvet; 9.40 Popevke; 10.00 Operna glasba; 10.30 Šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.30 Respighijeve skladbe; 13.25 Lahka glasba; 14.55 Vreme na ital. morju; 15.15 Filmske in gledališke novosti; 16.00 Program za najmlajše; 16.30 Simfonična glasba; 17.25 Straussova «Metamorfoza»; 18.25 Knjiga meseca; 18.40 Neapeljske popevke; 19.05 Kmetijska oddaja; 19.15 O morju in pomorščakih; 20.25 Shakespeare: «Antonij in Kleopatra»; 22.40 Plešna glasba.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.40 Renato Rascel; 9.15 Ritem in fantazija; 10.35 Nove ital. pesmi; 11.10 Vesela glasba; 14.00 Pevci; 14.45 Plošče; 15.00 Ital. pesmi in plesi; 15.35 Koncert v miniaturi; 16.15 Rapsodija; 17.35 Mala enciklopedija; 17.45 Francoska lahka glasba; 18.30 Enotni razred; 18.50 Vaši izbranci; 19.50 Simf. glasba; 20.35 Filmske novosti; 21.45 Glasba v večeru; 22.10 Nogometna tekma Inter-Borussia.

III. program

18.30 Znanstveni pregled; 18.40 Scarlattijeve skladbe; 19.20 S. D'Amico: «Cronache del teatro»; 19.30 Koncert; 20.30 Revijski program; 20.40 Haydnov Kvartet št. 2; 21.30 Straussove skladbe; 22.15 E. Hemingway; 22.45 Glasba danes.

Slovenija

8.05 Jutranji divertimento; 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb; 9.25 Prvomajski pozdravi; 10.15 Slovenski oktet; 10.45 Človek in zdravje; 11.00 Pozor, nimaš prednosti!; 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Zvočni mozaik; 13.30 Koncertne pesmi in plesi; 14.05 Radijska šola; 14.30 Sovjetska zabavna glasba; 15.20 Zabavna glasba; 15.40 Čestitke ob glasbi; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Chopin kot skladatelj; 17.35 Iz fonoteke radia Koper; 18.10 Orkestri; 18.45 Iz ljudske skupščine; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Zabavni orkester; 20.30 Bravničar: «Hlapec Jernej»; 22.10 Ples; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Madžarska in romunska glasba.

Ital. televizija

8.30 Šola; 17.00 Neposreden prenos športnega dogodka; 18.30 «Nikoli ni prepozno»; 19.00 Dnevnik; 19.15 Na meji resničnosti; 20.15 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Skupno življenje; 22.15 Košarka Francija-Italija; 23.00 Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 E. De Filippo: «Il sindaco del rione Sanità»; 23.40 Športne vesti.

Jug. televizija

17.00 Ruščina; 17.30 Angleščina; 18.00 Poročila; 18.05 Tone Seliškar: «Dimka» - slikanica; 18.20 Slike sveta — filmski žurnal; 18.45 Britanska enciklopedija — kako se živali hranijo; 19.00 TV obzornik; 19.30 S kamero po svetu: Potres na Aljaski; 19.50 TV pošta; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Propagandna oddaja; 20.45 «Los trez de Santa Cruz»; 21.35 Pariz: prenos košarkarske tekme med ekipama Francije in Italije; 22.15 Kulturni film o Ivanu Rahuzinu; 22.45 «HI - Fi» — filmska zgodba; 23.15 Poročila.

Goriško-beneški dnevnik

SEJA VOLILNE KOMISIJE V GORICI

Določili so imena skrutinatorjev strank za 55 volišč v Gorici

Na vsakem volišču bo imela KD po 2, druge stranke pa tri skrutinatorje

Včeraj popoldne se je v Beli dvorani goriškega županstva sestala volilna komisija. Seji je prisostvoval župan dr. Gallarotti, prisotni pa so bili dr. Scarano, dr. Culot, Madriz, dr. Sancin, dr. Bratina in Rosolin.

Sejo je otvoril župan, ki je v uvodu dejal, da je bila sklicana z namenom, da določijo število skrutinatorjev, ki naj jih prisodijo vsaki stranki za 55 volišč v naši občini. Funkcionarji so na podlagi rezultatov lanskih aprilskih političnih volitev izračunali odstotke volivcev, ki jih je prejela vsaka stranka, ter na podlagi tega razdelili število skrutinatorjev.

Po skoraj eno in pol ure trajajoči diskusiji, v kateri so razdelili še nekaj razpoložljivih mest, so soglasno odobrili 260 skrutinatorjev, ki bodo takole razdeljeni med posamezne stranke:

KD 104, KPI 26, PSI 26, PSDI 34, MSI 30, PLI 20, PRI 3, Slovenska lista 13, PSIUP 4, PDIUM ni vložil prošnje za skrutinatorje.

Število skrutinatorjev mora biti po zakonu odobreno s soglasnim pristankom vseh članov volilne komisije. Če ne bi bilo tako, tedaj bi morali člani komisije glasovati za vsakega skrutinatorja posebej in bi morali izvršiti 260 volilnih operacij.

Na podlagi te razporeditve bo imela KD na vsakem volišču po dva skrutinatorja, ostale stranke pa preostale tri. Naknadno bodo določili 20 skrutinatorjev za štiri volišča v bolnišnicah. Po odobritvi števila skrutinatorjev so člani komisije izbrali njihova imena. Pri tem so upoštevali predložena imena kandidatov, ki so jih stranke izročile občini.

Seja odbora PTU

Predsednik pokrajinskega turističnega združenja za Goriško Mariano Peternel je sklical za jutri, 30. t. m. ob 21. uri sejo glavnega odbora te ustanove, ki se bo vršila v sejni dvorani pokrajinskega sveta v Gorici, na Korzu Italija 55.

Po dnevnem redu bodo na seji obravnavali vprašanje naftovoda Trst-Muenchen, kamping prostor «Isola dej Gabbiani» v Gradežu, dalje bo predsednik podal poročilo o delovanju ustanove v preteklem poslovnem letu. Odborniki bodo proučili tudi obračun poslovanja za leto 1963 ter se pred zaključkom pogovorili tudi o eventualnih drugih problemih, ki se tičejo turizma na Goriškem, pa niso izrecno na dnevnem redu.

V ORGANIZACIJI DELAVSKE ZBORNICE

Prvomajsko zborovanje v Tržiču in Gorici

CGIL poziva vse delavce naj se udeležijo prvomajskih prireditev P. d. «Briški grič» v Števerjanu

Delavska zbornica za goriško pokrajino je objavila razpored prvomajskih prireditev, ki bodo v Tržiču, Gorici in v Števerjanu.

V Tržiču se bodo delavci zbrali pred sedežem Delavske zbornice ob 9.30, ob 10. uri bodo v povorki krenili na Trg republike kjer bo ob 10.30 zborovanje, na katerem bosta govorila Zuliani iz Gorice in Masetti iz Milana. Vmes bo igrala godba na pihala iz Turiaca. V Gorici bo ob 9.30 na Trgu Cesare Battisti igrala godba na pihala iz Doberdoba, ob 10. uri pa bosta na zborovanju govorila Bergomas in Bruno Di Pol.

CGIL poziva vse delavce, naj se popoldne udeležijo prvomajskega praznovanja v Števerjanu (Dvor), ki ga prireja prosvetno društvo «Briški grič». Na manifestu je Delavska zbornica objavila popoln program prvomajskih zabavnih prireditev prosvetnega društva «Briški grič».

Kratke iz bolnišnice

Sinoči okrog 18.40 so pripeljali v civilno bolnišnico v Gorici 31-letnega Angela Frasina iz Gorice Ul. Forte del Bosco, ki se je ponesrečil na delu pri podjetju Messaggerie Liguri.

Zdravniki so mu ugotovili verjeten zlom reber na levi strani ter so ga pridržali za 15 dni na zdravljenju.

Ob 18.35 je prišel po prvo pomoč 24-letni Bruno Puia iz Ločnika, Mocheta 16, ki se je ranil na sredincu desne roke doma na delu. Okreval bo v osmih dneh.

Včeraj ob 13. uri je padla v parku, kjer se je igrala, 7-letna Ana Carli iz Gorice Ul. d'Aosta 199. V bolnišnici so ji nudili prvo pomoč s prognozo okrevanja v 8 dneh.

Včeraj okrog poldne je padel s kolesom 67-letni Luigi Pincin iz Gorice Ul. Duca d'Aosta 67. Odpeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer so mu ugotovili, da si je verjetno zlomil nekaj reber na levi strani in se udaril na glavi. Pridržali so ga za 15 dni na zdravljenju.

Bombe na Kalvariji

Včeraj popoldne so otroci iz Podgore, ki so stikali po Kalvariji, odkrili pod vrhom nedaleč od Treh križev precej veliko granato, verjetno ostanek iz prve svetovne vojne, ki je malo kukala iz zemlje. Obvestili so karabinjerje iz Podgore, ki so bombo ogradili in obvestili vojaške strokovnjake iz Trsta, ki so še pred večerom prišli, bombo odkopali ter ugotovili da je težka nad 20 kg. V bližini so našli tudi drugo razstrelivo, ki so ga prav tako odstranili.

PROTESTNO PISMO GORIŠKEMU ŽUPANU

Prebivalci Ul. Ascoli zahtevajo vsaj zasilno asfaltiranje cestišča

Zakaj je asanacija tega predela popolnoma zaspala?

Že kakih deset let obravnavajo načrte za asanacijo bivše židovske četrti v Ul. Ascoli v Gorici. Po načrtu, ki ga je odobril občinski svet še ko je bil za župana dr. Bernardis, bi morali podreti hiše, ki so na levi strani ulice, razširiti in urediti cestišče ter zgraditi ob njem novo naselje. S tem bi izboljšali zunanji izgled tega predela, ki je ohranil še svoj zredneveški videz in obenem bi rešili tudi važen prometni problem, ker bi se promet po Verdijevem korzu lahko podaljšal po tej ulici vse do Korna ter tako razbremenil promet po Ul. Carducci in preko Travnika.

V ta namen se je občinska uprava takrat dogovorila z lastnikom hiš Donatijem, kateremu je obljubila tudi določeno odškodnino. Takrat se je zdelo, da bodo ves načrt uresničili v treh ali štirih letih. Čeprav jih je od takrat minilo vsaj še enkrat toliko, pa so ga izvedli samo na skrajnem severnem delu ulice, kjer so tudi zgradili skupino novih hiš. Potem je vsa zadeva zaspala in celo obe hiši v bližini židovske sinagoge, ki sta že okrog dve leti prazni, še niso podrli ter menda čakajo, da se bosta sesuli na glavo tistim, ki hodijo vsak dan tod mimo.

Prebivalci te ulice so se naveličali čakati, ter zahtevajo, da bi jim vsaj za silo asfaltirali sedanje cestišče. Ob suhem vremenu se dvigajo tu oblaki prahu, ki najdejo pot v stanovanja, kjer že itak primanjkuje zraka, ob dežju pa se mlakuže vrstijo kot jezera na Finskem. Zato so prejšnji mesec poslali goriškemu županu protestno pismo s podpisi večine družinskih poglavarjev, v katerem zahtevajo, naj jim vsaj za silo izgladijo to cesto ter jo prevlečejo z asfaltom, da bodo lažje počakali na obljubljeno ureditev vsega okolja. To bi ne predstavljalo prevelikega bremena za občinsko upravo in bi ga lahko izvedli v nekaj dneh. Na vsak način bi bilo potrebno napraviti to delo sedaj, pred poletjem, tudi iz zdravstvenih razlogov, saj je prah in blato, ki se sedaj širita s te ceste, pravo leglo bolezenskih klic.

Zato prebivalci Ul. Ascoli in Ul. Seminario upravičeno pričakujejo, da bo občinska uprava ne samo pozitivno odgovorila na njihovo zahtevo, ampak odredila takoj vsaj tako zasilno ureditev te ulice.

Volilna zborovanja KPI in PSI

ZA KPI bo govoril danes ob 20. uri v Ronkah (Casette) občinski svetovalec v Gorici dr. Nereo Battello.

V sredo 6. maja pa v Gorici na Trgu Battisti ob 18.30 posl. Giorgio Amendola, član državnega vodstva stranke.

* * *

Za PSI bosta govorila danes ob 12.30 pred tovarno OEM v Tržiču Vittorio Semola in Elio Zuliani.

Jutri, v četrtek bo ob 12.30 govoril poslanec Loris Fortuna pred tovarno SAFOG v Gorici ali pred CRDA v Tržiču.

V petek 1. maja bo ob 18. uri govoril na trgu v Moraru Papucci in ob isti uri Semola na trgu v Moši.

V soboto 2. maja bosta ob 20.30 uri govorila v prosvetni dvorani v Doberdobu senator Paolo Vittorelli in občinski svetovalec PSI v Gorici dr. Peter Sancin. Istega dne od 18. uri bo v Gorici na Trgu Battisti govoril državni podtajnik za finance poslanec Cesare Bensa ob 20.30 pa v kulturni dvorani v Sovodnjah pravtako Cesare Bensa in slovenski kandidat Marko Waltritsch.

V nedeljo 3. maja pride na Goriško minister za turizem Corona, ki bo imel zborovanje za PSI v Gradežu. V ponedeljek pa bo v Gorici, kjer bo stopil tudi v stike s krajevnimi turističnimi ustanovami.

Urnik trgovin za prvi maj

Pokrajinska zveza trgovcev v Gorici sporoča, da bo v smislu prefekturnega odloka za prvomajske praznik v veljavi naslednji urnik za trgovine na Goriškem:

V četrtek 30. aprila: Vse trgovine lahko ostanejo zvečer odprte pol ure preko normalnega urnika. Mesnice bodo obratovale tudi popoldne od 16. do 20. ure. Pekarne in mlekarne bodo razdelile kruh in mleko tudi za naslednji dan.

V petek 1. maja: Vse trgovine, vključno mesnice, pekarne, mlekarne, trgovine s sadjem in zelenjavo ter cvetličarne ostanejo zaprte ves dan.

V novi Gorici razstava noš in plesov Jugoslavije

Prvega maja bodo v avli občinske skupščine Nova Gorica ob 10. uri odprli razstavo Cvetka Vendramina z naslovom «Mozaik noš in plesov Jugoslavije». Razstavo prirejata Turistično društvo in občinski svet Svobod prosvetnih društev Nova Gorica. Odprta bo do 10. maja.

IZPRED OKROŽNEGA SODIŠČA

Zapor in denarna globa tatu vetrobrana na motorju

«Sedel» bo 20 dni in plačal 20.000 lir globe - Potrjena razsodba okrajnega sodnika zaradi nemoralnih dejanj

Goriško sodišče je včeraj sodilo 26-letnemu Luigiju De Bernardiju iz ribiškega naselja pri Devinu. Obdolžili so ga, da je odnesel vetrobran za lambrete Sergia Savorgnana, in ga je namestil na svojo vespo. Tatvino je Savorgnan prijavil 8. decembra lani. Vetrobran so mu odnesli z vozila, ki ga je parkiral pred krožkom SOLVAY v Tržiču, kjer se je zadržal nekaj ur. Ko se je vrnil iz lokala, vetrobrana ni bilo več. Nekaj dni kasneje ga je videl na vespi, ki je bila ustavljena pred kino dvorano «Azzurro». Obvestil je policijo, ki je lastnika vozila ustavila ter ga legitimirala: imenoval se je De Bernardi.

Na včerajšnji razpravi je državni pravdnik Mellano (predsednik sodišča Storto, stranska sodnika Arculeo in De Carlo) ugotovil, da je tatvina hujšega značaja zaradi dejstva, da je bil ukradeni predmet izpostavljen «javnemu zaupanju». Zahteval je, naj se De Bernardi obsodi na 8 mesecev zapora in plačilo globe v višini 30.000 lir.

Obtoženca, ki se je zagovarjal, da je tatvino storil v pijanosti, je branil odvetnik Bernot, uradni branilec. Zahteval je, naj se obtožba hude tatvine spremeni v navadno tatvino, naj se obtožencu priznajo splošne olajševalne okoliščine, upošteva naj se, da ukradeni predmet ni veliko vreden, kaznuje naj se pogojno brez vpisa v kazenski list.

Senat je le delno upošteval branilčev zagovor. Priznal je, da gre za navadno tatvino in da je vrednost ukradenega predmeta neznatna. Ni mu prisodil pogojne kazni ter ga obsodil na 20 dni zapora in plačilo globe 20.000 lir.

Sodišče je nadalje potrdilo razsodbo okrajnega sodnika proti 50-letni Marii Grazii Solimenijevi iz Ul. Torriani 33. Okrajni sodnik jo je zaradi nemoralnih dejanj, ki jih je z «družabnikom» počenjala lanskega 20. septembra na javnem mestu, obsodil na 3 mesece in 3 dni zapora.

Kino

VERDI. 17.30: «Sotto l'albero yum-yum», J. Lemmon in C. Linley. Ameriški film v barvah; mladini pod 18. letom prepovedan.
CORSO. 17., 19. in 21.15: «Il processo», A. Perkins. Italijanski črnobeli film. O. Wellesa. Mladini pod 18. letom vstop prepovedan.
VITTORIA. 17.00: «La valanga dei tanki», D. Kelly in M. Helen. Ameriški črnobeli film. Zadnja predstava ob 21.30.
CENTRALE. 17.15: «Sammy va al sud», C. Cummings in G. Robinson. Cinemascope v barvah.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI, Ul. Carducci, tel 22-68.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 21,1 stopinje ob 14.15 in najnižjo 4,2 stopinje nad ničlo ob 5.50. Povprečna dnevna vlaga je dosegla 43 odst.

JOŽA HORVAT:

Maček pod šlemom

51.

— Vsa sreča je bila, da so me nekateri ranjenci skrivaj hranili in sem z njihovo pomočjo uspešno preživel zdravniško nego in se znova dokopal do enote. Od tedaj, kadarkoli vidim saniteto, brž začutim potrebo, da kaj pogoltnem, pojem ali popijem...

Konjski topot mu prekine misli. Prihajal je štab divizije in za njim v koloni v prostih vrstah zaščitni bataljon. Oficirji štaba divizije so bili na konjih, a pred vsemi se je pogreval na belcu komandant divizije. Nagonsko Kapara stisne jermen pri puški in se pripravi na pozdrav. Napne oči, da bi ujel pogled komandanta, a v tem hipu se Kapari zgodi nekaj nepojmljivega, zgodi se nekaj, kar bo žive dni ostalo v spominu ne samo Kapari, pač pa vsem borcem Dvaintridesete divizije, kratko in malo, zgodi se čudež. Komandant opazi Kaparo na stražarskem mestu pa se v hipu trzne, se malo privzdigne, obrne se v sedlu in iz vsega grla zavpije: — Bataljon pozor...! Pozdrav na levo!!! — Vojaki zaščitnega bataljona pritisnejo dlani ob hlačne šive, močno udarijo korak, obrnejo glave in gledajoč nepremično Kaparo, gredo mimo njega. Kapara se spremeni v kamen. Komandant divizije vzdigne roko v pozdrav, se Iliji nasmehne in zakliče: — Zdravo, Kapara...! Srečno!

Nekaj prijetnega in mehkega, neka čudna in neznana radost mu obvzame srce, ga vsega napolni. Z nogami vkopan v zemljo se je ves nekam vzdignil, napel prsi, otrpnil, odzdravil komandantu, nato pa se je naglo obrnil, da bi nihče ne opazil solz, ki so tako in tako nepričakovano in nasilno privrele v oči. — Naj vrag pocitra vse moje neprespane noči, vse moje skrbi, trpljenje in strah, naj me jutri ujamejo ustaški psi, naj mi Pavelič sredi Zagreba odere mačjo kožo, nič zato. Doživel sem svoj dan, svoj najlepši, najveselejši dan, naj umrem ta trenutek, kaj mi mar! Izplačalo se ti je roditi, da enkrat doživiš to, ko ti starešina divizije poveljuje pozdrav, da ti daje priznanje pred vsemi in kakor da ti s tem pozdravom pravi: — Vem vse o tebi, Kapara... vem! Velik potepin si, pa si dober tovariš! Zdaj odhajaš v Zagreb... tudi to vem... greš v gnečo, nemara v smrt... Živi, Kapara, srečno pot! — In Kapara takoj naveže v mislih: — Kaj sem bil preden sem postal partizan? Bil sem pravo ničе ničasto, glista na gozdni stézi, ki bi jo bil skoraj pohodil celo tisti drekač, domobranski satnik — eh, da bi ga kje srečal — pa danes, vidiš, kaj mi je dala borba! Da, Kapara, bodi srečen, da živiš, bodi srečen, da se boriš ob ljudeh, ob tovariših, ki nosijo v srcu ljubezen do človeka, ljubezen do siromakov, ljubezen do te, s krvjo prepojene zemlje, ki jo bomo osvobodili pod zastavo partije in pod vodstvom tovariša Tita. Rodoljubi po vsej zemlji stopajte pogumno...! — In tu Kapara na lepem občuti, da je zaoral v tujo njivo, pretrga svojo misel in se takoj pokara: — Kam si zašel, kam si zablodil, Ilija? Govoriš kot na mitingu, neopazno izgovarjaš tuje besede, mar ne vidiš, da odjedaš kruh delegatom in političnim komisarjem? Kam si se zadegal, ti stari grob...!

Skrivši si obriše solze in na mah občuti, da ni več zaspan. Kakor da se je umil v lastnih solzah, se osvežil, pregnal dremež. Občuti prijeten hlad jesenskega jutra in je pripravljen vzdržati še en dan, naj mu prinese še take napore. — Partizan je pač riba! — šepne in se ogleda, kdo prihaja zdaj... Nihče! Kako vendar, ali so vse enote mimo? Kaj pa kalniška brigada, kje je pa ta? Še zmeraj drema v vasi? Ali pa bo ostala in preživela dan v Glubokem Bregu, da s kopanjem rovov še malo poglobi ta gluboki breg? Če je tako, se bo brž vrnil k tisti ženi, odpočil se bo pošteno, prespal, okrepil, pojedel bo skledo žgancev, potem naj se ona pripravi! Ne maram pod sabo ne odeje ne pernice, ničesar! Naj pomni, kdaj se ji je privlekel pod streho partizanski maček Ilija Kapara!

Da, vse enote so šle mimo in njihove kolone so se že lep čas izgubile na obzorju, kalniške brigade pa nikjer. Nenadoma se Kapara domisli nečesa hudega: — Eh, moj Ilija, ne pojdeš več v vas ne za kmečko jelo ne za kmečko delo. Gotovo je štab določil kalniško brigado kot zaščitnico diviziji. Tako je, tovariš moj, bodi ponoči v predhodnici, bodi podnevi v zaščitnici, pazi na divizijo spredaj in zadaj, na čelu in na začelju, zavaruj vsem nemoten prehod, a tebe naj na poti v Zagreb varuje bog in majka božja bistrička!

Čudno, misel na Zagreb in naloga, ki ga tam čaka, ga ne vznemiri kdo ve kako. Preveč radosti se mu je to jutro prelilo v srce, nobene skrbi in nobena nesreča mu ne more odvzeti tega, kar mu je s pozdravom poklonil komandant divizije.

Naposled je vendar brigada tu. Na čelu Jovičin tretji bataljon, potem drugi, na koncu prvi. Kot zaščitnica, čisto na kraju kolone se je vlekla prva desetnija, prvega voda, Martin Kapsula, Vodenjak, Mornar... Tudi vodnik Valek Golob je.

— Kapara, si zajtrkoval?

— Nisem, tovariš vodnik.

— Nič zato. Tudi včeraj nisi zajtrkoval, pa si le živ. Mi smo žrli nekakšno prežganko, kakor da so kuharji mrljakarjem umili noge. Fej! Stopi v kolono! Kurirji iz štaba pravijo, da smo obkoljeni. Še veselo bo!

Partizanska divizija v Zagorju je včasih podobna težki križarki, reže gladino po razburkanem morju daleč od svojega pristana. Veter zavija, valovi se penijo, povsod okoli nje obrisi sovražnih ladij, ki jo preganjajo, ji grozijo, jo tolčejo, a križarka ne obrne kljuna, ne menja smeri. Bljuje ogenj iz svojega drobovja, guga se z boka na bok, reže valove in gorje tistemu, ki ji pride na pot. Čez kakšnih dvajset dni se vrne v svojo bazo in je polna brazgotin in sledov iz bitk. Morda ima uničen kakšen topovski stolp, morda je kje razkopana paluba, poškodovana stran, moštvo razredčeno, dimniki prerešetani, a zastava na jamboru veselo vihra, posadka pa stoji na svojem mestu in je pripravljena za bitko.

Zagorje... Divizija gazi in mesi mastno, lepljivo zagorsko blato. Po potkah in stezah, po prečnih in stranskih poteh se vlečejo kolone brigad, predhodnice, zaščitnice, pobočnice, patrole, izvidniki — neštevilne partizanske mravlje vrvijo po Zagorju, lezejo prek jarkov in plotov, prek dolin in bregov, prek vinogradov in pašnikov in puščajo za sabo cerkvice in zidanice, vasi in zaselke. Kam gredo? To ve samo komandant divizije in njegov štab, vedo komandanti brigad in — Kapara. Od borcev samo on. Tam je, na koncu kolone v zaščitnici kalniške brigade. On že ve, kam gre. Nocoj mu je povedal komandant brigade Blagoje Kušlec. Kapara ve, da gre vsa divizija v vražjo vrečo, gre v obkolitev in ko jo bo sovražnik zaokrožil s sedmimi železnimi obroči in ko bo že mislil, da je partizansko divizijo zares spravil v škripce in zmašil v tisto vražjo vrečo, tedaj bo divizija kakor miš izgrizla luknjo pri vreči, pretolkla se bo skozi sovražne vrste in — izginila. Prehodila bo kakšnih trideset kilometrov in ko se zdani, naj sovražnik kar stiska svoje obroče, prava figa — kot da divizije sploh nikoli ni bilo med temi zidanicami in zagorskimi grici. Kapara pa bo... saj res, kaj bo s Kaparo? Ali pojde z divizijo? Ne pojde. Tudi on bo izgrizel luknjo, samo na drugi strani vreče in bo tiho in počasi kot lisica zlezel med sovražnimi vrstami, dokopal se bo do zagrebškega odreda, od tam pa naravnost v Zagreb po domobrane in topove.

(Nadaljevanje sledi)

šport šport šport

NA TEKALIŠČIH ZOPET ŽIVAHNO

Za začetek državni rekord

Atletska mitinga v Vidmu in Trstu

V soboto je bil v Vidmu na šolskem stadionu v Padernu prvi letošnji atletski miting. Tekmovanje je obsegalo 15 disciplin za člane in mladince in ločeno za naraščajnike. Najboljši rezultat je prišel od naraščajnikov, kjer je Cauz v skoku s palico dosegel 3,77, rezultat, ki predstavlja nov državni rekord kategorije. Cauz je skakal s palico iz fiberglasa in je pokazal že zelo dobro tehniko. Zanimivo je, da je bil tudi lani Cauz v slogu že zelo izpopolnjen, vendar je z navadno palico dosegel komaj 2,80 m. Prejšnji rekord je z 3,76 pripadal Dionisiju iz Trenta. Gladko zmago je na 1200 m dosegel tudi Peres iz Trsta, njegov rezultat pa ne predstavlja njegovih sedanjih možnosti. V primeru resne konkurence bi Peres namesto 3'25"3 gotovo tekel pod 3'20". Od atletov Bora je bil v tej kategoriji najbolj uspešen Aleksander Košuta, ki je zmagal v svoji seriji teka na 80 m s časom 9"9. Košuta je nedvomno sposoben precej boljših rezultatov, zaradi živčnosti pa je na startu zaostal in tako izgubil najmanj 2 do 3 desetinke sekunde.

Člani in mladinci, ki so tekmovali skupaj, niso dosegli rekordnih znamk. Opaziti je, da so velik napredek v skoku s palico zabeležili tekmovalci iz Furlanije, ki že uspešno izkoriščajo lastnosti orodja iz steklenih vlaken. Tokrat je razočaral državni rekorder v metu krogle za mladince Buffon, ki ni presegel niti 15 m. S solidno znamko je v metu kopja osvojil prvo mesto Defranzoni, Danelutti pa je z lahkoto zmagal na 800 m v času pod 2 minutama, ki pa je zanj še vedno povprečen. Sprinter Rosso je tekmoval na 200 m in dosegel čas 22'8, daleč od osebnega rekorda. Na visokih zaprekah je letos prvič startal tudi Buttignon. Njegov čas 16"1 je že zadovoljiv in lahko računamo, da bo tekač iz Gradiške letos še izboljšal osebni rekord 15"6. Atleti Bora so dosegli nekaj zadovoljivih rezultatov: Sancin je 800 m pretekel v 2'9"3, Fučka pa je kopje vrgel 48,40 m, v metu krogle je Cesar dosegel zanj razveseljivo znamko 10,97, Fučka pa je z 11,85 le za 16 cm zgrešil klubski rekord, ki je last Sedmaka. Nov rekord Bora je v skoku v daljino zabeležil Cesar z znamko 6,22, ki je veljala 4. mesto.

* * *

V nedeljo so v Trstu tekmovala dekleta in tudi nekaj fantov. Pri dekletih smo opazili že zadovoljivo kvaliteto, slab vtis pa še vedno daje majhno število tekmovalk. Najbolj pripravljena tekmovalka je Luciana Giamperlati, ki je v skoku v višino dosegla 150 cm, v daljini pa 5,17 m. Dve zmagi je dosegla tudi Videmčanka Del Giudice z 11,47 v krogli in 34,93 v disku, vendar je posebno v krogli daleč za svojimi najboljšimi rezultati.

Prepričljivo zmago je v kopju dosegla tudi državna reprezentantka Marcella Skabar, ki pa še ni v zadovoljivi formi. Do izraza je prišlo tudi nekaj mladih atletinj. Predvsem moramo pohvaliti skakalko v višino Ginnastice Triestine Fornasiero, ki je premagala letvico na že zelo dobri višini 1.40 cm. Napredek mladih sprinterk je občutila tržaška veteranka Fozzer, ki je kar dvakrat kot druga pritekla skozi cilj. Na 100 m jo je gladko premagala klubska tovarišica Giorio s 13"3, na 200 m pa je bila za dve desetinki sekunde počasnejša od Videmčanke Sgobino, ki je dosegla 27"7.

Moški so tekmovali samo v štirih panogah. Prvo zmago je v hitri hoji na 10 km dosegel Angeli, ki je eno minuto prehitel mladega Mattagliana. Stilistično je od vseh največ znanja pokazal prav Mattagliano, ki bo verjetno že letos resno ogrožal starejše tekmovalce. V teku na 100 m je bil najhitrejši Rosso, ki je dosegel 11"2. Izkazal se je tudi Tonini, ki je brez treninga tekel 11"3. Borovec Cesar je zmagal v svoji seriji v času 12", desetinko sekunde za osebnim rekordom. Zadovoljiv rezultat in zmago je v metu kladiva zabeležil Sedmak, ki je orodje vrgel do 44,82 m. Danelutti je v teku na 300 steeple razočaral gledalce. Startal je zelo hitro in mislilo se je že na rezultat blizu 9 minut, po 2 km teka pa je nenadoma odstopil. Tekel je namreč le za trening.

V nedeljo, 3. maja bo v Trstu miting deželnega značaja, na katerem bo nastopila vsa elita najboljših domačih atletov.

BRUNO KRIZMAN

IZIDI

400 m (ženske): 1. Schiavo Elena (Gualf) 1'5"8; 2. Soberti Nadia (Gualf) 1'7"7; 3. Pippan Adriana (Edera) 1'7"8.

80 m ovire: 1. Valli Alida (Ed.) 15"1; 2. Lonzari Maura (SGT) 18".

Hoja na 10 km: 1. Angeli Bruno (SGT) 53'57"6; 2. Mattagliano Giordano (SGT) 54'57"8; 3. De Pase Livio (San Giacomo) 55'39"8.

Met kopja (ženske): 1. Skabar Marcella (SGT) 37.09; 2. Milano Luisa (Ed.) 23.41; 3. Verona Frida (Ed) 19.12.

Skok v višino (ženske): 1. Giamperlati Luciana (SGT) 1.50; 2. Fornasiero Sonia (SGT) 1.40.

Met krogle (ženske): 1. Del Giudice Brunella (Gualf) 11.47; 2. Cerar Livia (SGT) 10.43; 3. Milano Luisa (Ed.) 9.60.

Met kladiva: 1. Sedmak Emil (Bor) 44.82; 2. Antonutti Mario (Asu) 40.56; 3. Buonfrate (SGT) 38.45; 4. Valent Emilio (Asu) 37.09; 5. Trani Romano (SGT) 36.97.

100 m (moški) I. skupina: 1. Cesar Vojko (Bor) 12"; 2. De Marchi Claudio (Cus Ts) 12"3; 3. Scarinzi Ferruccio (FF.OO.Ts) 12"5.
II. skupina: 1. Tonini Giorgio (SGT) 11"3; 2. Zanon Luciano (Asu) 11'5; 3. Zanuttin Giorgio (SGT) 11"9.
III. skupina: 1. Rosso Dino (Asu) 11"2; 2. Degano Paolo (Asu) 11"4; 3. Gentilli Arrigo (SGT) 11"5.

Met diska (ženske): 1. Del Giudice Brunella (Gualf) 34.93; 2. Skabar Marcella (SGT) 34.05; 3. Verona Frida (Ed.) 29.88.

200 m (ženske): 1. Sgobino Flavia (Gualf) 27"7; 2. Fozzer Nives (Ed.) 27"9; 3. Teghil Elena (Gualf) 28"7; 4. Valli Alida (Ed.) 30".

3000 m ovire: 1. Intemperante Giovanni (San Giacomo) 10'7"2; 2. Martinuzzi Sergio (Libertas Ud) 10'47"; 3. Millich Mario (San Giacomo 11'30"3.

Skok v daljino (ženske): 1. Giamperlati Luciana (SGT) 5.17; 2. Fuccaro Gabriella (Gualf) 8.84; 3. Orlando Cristina (SGT) 4.62.

ODTUINTAM

TENIS ZA DAVISOV POKAL

Po prvem dnevu Jugoslavija vodi nad Luksemburgom

BEOGRAD, 28. — Teniška reprezentanca Jugoslavije vodi po prvem dnevu tekmovanja prvega kola evropske cone za Davisov pokal proti Luksemburgu z 2:0. Jugoslovana sta z lahkoto premagala svoja nasprotnika in sicer Jovanović Badena 6:2, 6:0, 6:4, Pilić pa Offenheima 6:1, 6:0, 6:1.

* * *

ATENE, 28. — Švedska je v prvi tekmi prvega kola turnirja evropske cone za Davisov pokal z Grčijo v vodstvu z 2:0. Ulf Schmidt je premagal Kalogeropulosa 8:6, 6:2, 6:2, Erik Lundquist pa Kalyvasa 6:2, 7:5, 6:0.

KOSARKA

Goriziana 78 Z. Nemčija 71

GORICA, 28. — Goriziana je nocoj premagala v prijateljski košarkarski tekmi reprezentanco Zah. Nemčije 78:71 (34:25).

* * *

LIMA, 28. — V nadaljevanju svetovnega ženskega košarkarskega prvenstva so zabeležili naslednja izida:

Bolgarija - Jugoslavija	**60:38**
SZ - ČSSR	**70:35**

LESTVICA
1. SZ 6 točk
2. ČSSR 4
3. Bolgarija, Brazilija, ZDA, Jugoslavija 2
7. Peru 0.

KOLESARSTVO

MILAN, 28. — Vodstvo športnega dnevnika «Gazzetta dello Sport» je nocoj javilo, da se je odločilo za etapno dirko Cuneo - Pinerolo, ki bo potekala na 254 km dolgi progi. Kolesarji bodo morali tako preko pet alpskih prelazov in sicer Maddalene, Varsa, Izoarda, Monginevra in Sestriera.

DVIGANJE UTEŽI

KIJEV, 28. — Z dvigom 165,500 kg je sovjetski atlet srednjetežke kategorije Nikolaj Mironenko postavil nov svetovni rekord, ki je za pol kg boljši od prejšnjega, ki je pripadal Angležu Martinu.

ZA TEKMO Z ANGLIJO

Sami tujci v ligaški reprezentanci Italije

MILAN, 28. — Za sestavo ligaške reprezentance FIGC, ki bo 9. maja nastopila na stadionu San Siro proti ustrezni reprezentanci angleške nogometne zveze bodo prišli v poštev naslednji igralci: HALLER, NIELSEN (Bologna), ALBERTOSI (Fiorentina), DA COSTA, SUAREZ, SZYMANIAK (Inter), DEL SOL (Juventus), VINICIO (Lanerossi), SCHNELLINGER (Mantova), GHEZZI, AMARILDO (Milan), PEIRO' (Torino).

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Nogometaši iz Čedada prvega maja v Tolminu

Vkljub težkemu delu je dočakal visoko starost - Ureditev ceste v Mažerole

V petek prvega maja bo posebna nogometna ekipa, ki jo bodo sestavili iz najboljših igralcev ekip iz Čedada in Manzana, gostovala v Tolminu, kjer se bo pomerila z ekipo domačih nogometašev okrepljenih z nekaterimi elementi iz Nove Gorice. Za nogometno tekma vlada precejšnje zanimanje in organizatorji bodo postavili na razpolago navijačem poseben avtobus, da bi jim omogočili udeležbo na tekmovanju v Tolminu. Predvideno je, da bodo povratno tekmo odigrali na nogometnem igrišču v Čedadu na tamkajšnjem stadionu v četrtek 7. maja.

Cepletišče v občini Sovodnje je znano po rekordnem številu ljudi, ki so dosegli visoko starost. Eden od četvorice najstarejših, 94-letni Anton Martinič (Martinig), pa je prav te dni umrl. Pokojnik je v svoji mladosti mnogo let delal kot izseljenec po raznih evropskih državah, kot je pač usoda večine beneških Slovencev. Njegova visoka starost pa je dokaz, da se z delom in zmernim življenjem najlaže doseže visoka starost, kar priznava tudi marsikateri zdravnik.

Ustanova za pomoč pasivnim gorskim krajem v Vidmu je razpisala dražbo za oddajo del na cesti proti Mažerolam. Dražba bo na sedežu te ustanove v Vidmu dne 5. maja. Predvidemo je, da bodo zaključili z ureditvijo drugega dela ceste, ki povezuje to vas z dolino ter da bodo v ta namen potrošili nekaj nad 15 milijonov lir. Prebivalci upajo, da bo dražba uspela in bodo čimprej začeli z delom ter jim ne bo treba čakati na prihodnje volitve za uresničenje tega načrta.

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst